

Posamezna številka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban štev. 113.

13. šte.

Maribor, dne 1. februarja 1922.

Letnik XIV.

Deveto zabrano

„Straže“ smo doživeli v ponedeljek. — Isto, kar se je počenjalo v minulemu letu s hrvaškimi listi, se v Mariboru nadaljuje tudi leta 1922. Odkar je posestil Zagreb g. minister pravde Laza Marković, uživa hrvaško časopisje tiskovno svobodo kot srbsko, ki sploh nikdar ni bilo pod cenzuro. Za Hrvatsko se ne uporabljajo Pribičevićevi fermami glede cenzure, v Sloveniji in osobito v Mariboru, pa še krilati nad „Stražo“ Pribičević-Hribarjev zli duh glede svobode tiska. In vendar smo ena država, v kateri se vedno govori o izenačenju zakonov, a se čisto drugače postopa na jugu kot na severu.

Vzrokov nezasišane mariborske cenzure je več in jih bomo navedli tokrat par:

Gospoda krog mariborske cenzure čita samo policajdemokratska glasila: „Jutro“, „Narod“ in „Tabor“, ter verjame besedam dr. Kukovca, ki je rekel v skupščini: „Mi Slovenci imamo več kot preveč svobode in smo povsem zadovoljni“. Hrvatskih ali srbskih listov ti ne čita nobeden mariborski cenzor najbrž radi neznanja srbohrvaščine in cirilice. Ako pa vendarle spomniš g. šefa policije da so o tem, kar je nam zaplenila mariborska cenzura, pisali hrvaški listi nezaplenjeno cele uvodnike, se ti bo naivno nasmešnil, češ: Hrvatje so na sredini države, Maribor pa ob meji. Na Hrvatskem se lahko piše, česar Maribor ne sme zvedeti.“ G. šef policije je prepričan, da tvori on in legija njegovih stražnikov napram Nem., Avstriji kitajski zid preko katerega se ne zve nič. Prava policijska mentaliteta, a Mariborčani in Nemci v Avstriji so o naših razmerah boljše informirani, kot mariborski policijski nadsvetnik.

Ne smemo pa pozabiti tudi na dejstvo, da poseda Maribor poseben pokrajinski parlament — Grajsko klet in v njej skoro vsak dan kljub Hribarjevi prepovedi o alkoholiziranju uradništva, zbrano „državo“ policajdemokratov od najvišjega državnega pravdnika do demokratsko čutečega policaja. Ta parlament mariborske Grajske kleti je za cenzuro „Straže“ velikega vpliva, čeravno je „država“ mariborske policajdemokracije na vedno šibkejših nogah.

Toliko smo povedali danes o mariborski cenzuri našim čitateljem, da bodo znali, kako je v Mariboru, kjer sta šefa cenzure bivši avstrijski špijonaže oficir in čisto v avstrijskem duhu izšolan policijski šef. Prepričan ni smo pa, da bodo naši poslanci pod vzeli pri notranjem in justičnem ministru vse korake, da se prizna tudi Mariboru ista tiskovna svoboda kot jo uživata Hrvatska in Srbija ali vsaj Ljubljana.

(Ravnokar napisane vrste bo smatrala cenzura za vzbujaње mrznje do države kot celote, ker se mariborska policajdemokratska cenzura že davno smatra sama sebe za državo. Op. ur.)

Franjo Zebot, nar. poslanec.

Labirint.

Beograd, 29. januarja.

Sitka v narodni skupščini je presneto čudna. V znamenju lenobe in zanikarnosti životari vlada in v istem slogu ide i delo v narodni skupščini. Vlada večina z vlado vred nekako nalašč zavira deło. Za redno zasedanje parlamenta bi trebalo pripraviti predloge, trebalo izdelati zakone in proračun. A odseki po večini niso sklepni, ker gg. poslanci večinskih strank prihajajo v Beograd povečini le po dijete, za deło pa se ne zmenijo mnogo. Seje skupščine trajajo navadno samo borni 2, 3, ali k večjemu 4 ure. In v teh sjednicah se trati čas z govori o vseh mogočih stvarih, samo o stvarih, ki je v diskuziji, se ne govori. In v tem se niti člani vlade ministri prav nič ne razlikujejo od

poslancev iz Crne gore in drugih neprečanskih krajev. Finančni minister dr. Kumanudi, mož z veliko plešo a navihanimi brkami, je v svojem eks-pozēju 25. januarja govoril, kakor da bi bil na kakem shodu, ki ga prireditelja mariborska veledemokrata Voglar ali dr. Reisman. Prav nič stvarnega, prav nič resnega, ampak samo iz-zivanje nas Slovencev in Hrvatov.

Včeraj, soboto je bila v razpravi začasna pogodba (dogovor) z Nemško Avstrijo. Značilno je, da niti vlada, niti odsek nimata besedila te pogodbe in da se je provizorij sprejel v odseku kar površno. Govornika našega kluba Skulj in dr. Hohnjec sta v ostrih besedah kritikovala površnost te pogodbe. (Glej govor dr. Hohnjeca). Naše ljudstvo ob meji: kmetje, obrtniki, delavci in vsi drugi grozno trpijo vsled velikega nereda, ki ga je ustvarila naša uprava ob meji. Naš klub je po svojih govornikih tudi javil, da glasuje proti sprejetju provizorija, ker je pač vlada imela časa dovolj za sestavo definitivne pogodbe. In ko je prišlo do glasovanja, so naši poslanci klicali predsedniku: „Nema kvoruma“. Za kvorum je treba 140 poslancev. A pri glasovanju jih je bilo samo 136. Manjkala je celo večina ministrov, še celo Pašića ni bilo v zbornici. Klubi večine so postavili samo 119 mož v bojno fronto. Manjkalo je več kot polovico demokratov, radikalov in ravno polovico samostojnežev. Mermola, Urek, Drogenig in Dobnik so nekam užaljeni, in ostanejo raje na toplem zapečku.

Naš Jugoslovanski klub ne gre na to komodno pot. Govorniki kluba vzbujajo s svojimi temeljitimi izvajanjmi pozornost. Poslanec Sušnik je s svojim krèpkim nastopom v obrambi za pravice Slovencev in Hrvatov dregnil v

srsenovo gnezdo „Balkan“, glasilo velikosrbske radikalne struje je začel groziti Slovincem z „linčanjem“. A Slovenci in Hrvati v Jugoslovanskem klubu se niti takih groženj ne bojijo. Protest Jugoslovanskega kluba, podan po dr. Hohnjecu v seji 28. t. m. je vzbudil v celi zbornici pozornost. Ko je govornik izjavil: „Ako se bo po slanca Sušnika ali kakega drugega poslanca Jugoslov. kluba kdo le dotaknil zaradi njegovega dela v parlamentu, potem ni niti enemu članu našega kluba — ne Slovincu in ne Hrvat — več mesta v Beogradu!“ je po glasnem ploskanju naših poslancev nastala v zbornici — tišina. Srbijanci so spoznali, da s Slovenci in Hrvati ni dobro se sprejeti.

Kaj bo v bodoče? Ali bodo kmalu nove volitve? Položaj je nejasen. Muslimani zopet grozijo, z izstopom, ako jim vlada ne izplača, kar je obljubila ob sprejetju ustave in ako se ne izjednačijo davki. Hrvatsko pitanje postaja vsako uro resnejše. Veselja do dela ni v vladnih strankah. Proračun še kmalu ne bo pod streho. Vse skupaj je podobno velikemu labirintu. — Kraljeva poroka je še edina rešilna vejica za sedanjih rahlih vladnih blok. — Vlada in diplomat si belijo glave, kedar bi se naj vršila poroka, do kedar bi se naj zavleklo kronanje, dobro vedo, da do tega časa ni lahko mogoča nova kriza.

Po kuloarjih parlamenta se govori, da volitev še nič prav kmalu ne bo. Voditelji demokratov želijo, da se nove volitve zavlečejo, ker sedaj ozračje za nje absolutno ni ugodno. — Nek voditelj JDS je celo porogljivo izjavil, da tako „svobodnih“ volitev, kakor so bile 28. novembra 1920 ne bo prav kmalu.

Kaj bo? Odgovor je težak.

Za tranzitni promet na progi Maribor—Špilje Radgona—Ljutomer.

Govor poslanca dr. Josip Hohnjeca v 22. sednici narodne skupštine.)

Trgovska pogodba z Nemško Avstrijo mi daje povod, da izpregovorim nekoliko besed o nekem nedostatku, ki ga je kriva Avstrija in ki se nanaša na tranzitni promet po železniški progi Maribor—Ljutomer.

Člen 5 trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo določa tole: „Tranzit je oslobodjen od unutrašnjih carina i sličnih dažbina i ne sme biti podvržen nikakvim nepotrebnim odugovlačenjima ili ograničenjima.“

Gospodje! Železnica iz Maribora do Ljutomera ima tri dele: 1. iz Maribora preko S. Ilja do Špilja. Ta teče po teritoriju naše države. 2. Od S. Ilja do Radgone, ki teče po teritoriju Nemške Avstrije. 3. Od Gornje Radgone dalje, ki teče zopet po našem ozemlju. To je unikum, ki ga je ustvarila mirovna konferenca v Parizu s tem, da je to obmejno železniško progo tako razdelila. Naši zastopniki v Parizu so opozarjali mirovno konferenco na veliki gospodarski nedostatek tako ureditve, pa so dobili odgovor, da konferenca ne more odstopiti od te razmejnitve, ker baje to zahtevalo nacionalni momenti. Konferenca je pa dala slovesno obljubo, da bo na tej progi ves tranzit svoboden, da bodo prosta vsa pola, vsi mostovi itd. itd. Tako se nam je slovesno obetalo v Parizu in tozadevne določbe so bile tudi sprejete v mirovno pogodbo saintgermansko

In kaj vidimo danes? Mi vidimo, da Avstrija, ki se dela na zunaj tako legalno in ki pri vsaki priliki tako slovesno zatrjuje, da natanko izvršuje vse svoje dolžnosti proti drugim državam, ne dovoljuje tranzita za našo državo na progi od Špilja do Radgone. Ta država, ki je majhna in odvisna od podpore drugih držav, se je postavila v pozicijo gospoda proti naši državi in ne dovoljuje tega, kar bi pač

morala dovoliti po saintgermanski mirovni pogodbi.

Gospodje poslanci! Sedaj določim člen 5 trgovske pogodbe z Avstrijo, da se bo vršil tranzit na progi Radgona—Špilje brez notranje carine, ne da bi bil podvržen nepotrebnemu zavlačevanju in omejevanju. Jaz bi rad vedel, ali bo sedaj otvorila Avstrija tranzitni promet med Špiljem in Radgono. Ta promet je bil za kratko dobo že odprt. In kaj se je takrat dogodilo? Inscenirali so se od strani gotovih nacionalnih elementov na meji neki nemiri, provocirali se izgrede in izražale so se pretnje, češ, da bodo neki elementi v slučaju, da se bo vršil na progi Špilje—Radgona tranzitni promet z našo državo, to stvar preprečili z raznimi nasilnimi sredstvi.

Gospodje! Ako nima nemškoavstr. vlada na Dunaju in vlada v Gradcu toliko moči, da bi take izgrede preprečila, je to zelo slab testimonium za njo in za njeno državno moč in legalno postopanje. Mislim, da tiči za tem nekaj drugega: da namreč tiče za tem velike nacionalne aspiracije, ki jih ima ta država na dotične dele naše meje in menda tudi še na druge dele naše države, ki ležijo dalje za mejo.

Gospodje morate vedeti, da pomeni ukinitje tranzitnega prometa med Špiljem in Radgono veliko gospodarsko škodo ne samo za tiste kraje, ki leže ob meji, marveč za vse Slovenske gorice in za vse pokrajine na tej, in na oni strani Mure. Povdarjati pa moram, da so ti naši kraji popolnoma odtrgani od drugega sveta, ker nimajo železniške zveze. Oni bi lahko imeli železniško zvezo v slučaju, če bi funkcijonirala zveza med Mariborom ter Ljutomerom, kjer bi morala Nemška Avstrija dovoliti svoboden promet na progi med Radgono in Špiljem. Toda Nemška Avstrija tega ne pusti. (Makhe: Naša vlada pa to mirno trpi.)

Dovolite mi da navedem samo en slučaj kako se dela našemu prebivalstvu ogromna škoda radi tega naganjanja Nemške Avstrije! Tovarni lepen ke, ki sta v Ceršaku in Sladkem vrhu ob Muri, stojita, ker ni tranzitnega prometa in ne moreta spraviti svojih pridelkov na trg in ne dobivljati surovin. Radi tega je že več mesecev nad 300 delavcev brez dela in brez kakega zaslužka.

Celo Prekmurje je popolnoma odtrgano od sveta. Prekmurci imajo do železniške postaje v Dolnji Lečavi 70—80 km. Če hoče kak siromak v Prekmurju prodati živino, jo mora, če jo hoče spraviti na železnico, tirati 70—80 km laič. In zakaj? Ker Avstrija ne dovoli, da bi se sprejemalo naše blago za tranzitni promet na postaji Radgona, ki je naravna sprejemna točka za Prekmurje na tej železniški progi.

Gospodje! To so razmere, katere moramo odločno grajati, ker povzročajo našemu narodu ogromno škodo.

Tudi Ljutomer visi čisto v zraku. Ta trg je popolnoma odtrgan v prometnem ožiru od drugega sveta, ker ne funkcionira tranzit med Špiljem in Radgono. (Poslanec Zebot: In celo Murško polje in za vse Slovenske gorice.)

Jaz se čudim, kako da ni imela naša vlada, zlasti ministristvo zunanji zadev, do sedaj toliko avtoritete, da bi bila izlosovala upostavitve tranzitnega prometa na omenjeni progi. Ta promet nam je zajamčen v saintgermanski mirovni pogodbi, zajamčen je nam sedaj v 5. členu trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo. Jaz sem sedaj res radoveden, ali bo vsaj sedaj vlada avstrijske republike končno vendar dovolila tranzitni promet. Čudim se, kakor sem rekel, da naša vlada ni imela do sedaj tolike energije, da ni vrgla na tehtnico svoje avtoritete in svoje moči, da bi bila to izposlovala. (Poslanec Zebot: „Za nas Slovence se ne zmeni.“) Zato zahtevam odločno, v imenu ne samo naših obmejnih krajev, ampak cele naše pokrajine, da stori naša vlada svojo dolžnost in da se čim najpreje upostavi tranzitni promet med Radgono in Špiljem.

Iz Avstrije.

Ze teče drugo leto, odkar smo slovenski Korošci zopet v Avstriji. Gotovo vas še zanima, kako se nam kaj godi. Narodnostnih zadev se ne mislim dotikati. Kdor bere „Koroškega Slovenca“, najde tam zadosti.

Odkar je lansko jesen avstrijska krona začela padati, da je dinar poskočil od 20 na čez 100 a. kron, se je tudi gospodarsko življenje v Avstriji začelo zelo spreminjati. Kar je bila pred vojno 1 K je danes 1000 K. Kdor je pred vojno štedil, in denar hranil v hranilnici, je skoro ob vse. Mali bankovci že nič ne pomenijo. V kratkem dobimo bankovce po 50.000 K.

Vsled padca krone se je zadnje mesece vse silno podražilo. Eno jajce se je prodajalo že čez 100 K, 1 liter mleka 150 K. Do zdaj je še država doplačevala pri živilih. Zdaj tudi to neha. Samo najrevnejšim bo skozi tri mesece še izplačevala nekaj podpore, pa vsak mesec manj. Ržena moka je zdaj po 200 K, sladkor (kristal) en kg 600 K.

Tisti, ki malo ali nič ne zaslužijo in nimajo kaj prodati, gledajo s strahom v bodočnost.

Pošta in železnica se podražita vsak drugi mesec. Od 1. februarja dalje bo železnica zopet za 200% dražja. V zadnjem času so tudi prav resne začeli z nakladanjem in iztirjevanjem velikih davkov. Država se hoče rešiti in skuša zvišati dohodke in znižati stroške.

Nekateri, ki so ob glasovanju prodali svoj glas, že obujajo hudo ke-

sanje. Kako nezreli so bili mnogi glasovalci, priča dejstvo, da se zvečer pred glasovanjem in celo na dan glasovanja niso vedeli, kako naj glasujejo. Kakor kmet, ki se ne more odločiti, ali naj žene vole na sejem ali ne. Zveneče fraze in „Slageriji“ ter podkupovanje je našlo pri večini najrodovitnejša tla. In ker so nas v teh rečeh Nemci prekosili, so dobili igro.

Država stoji slabo. Zdaj je segla po samopomoči in se skuša rešiti, dokler ne pridejo že tolikokrat obljubljeni krediti. A prebivalstvu do zdaj še ni bilo hudega. S silnim jadikovanjem kako jim gre slabo, so znali Avstrijci vzbuditi sočutje po celem svetu in raz ne tuje države pomagajo z raznimi podpornimi akcijami. Čez poletje sprejemajo avstrijske otroke na počitnice (Svica, Nizozemska, Danska, Italija), in ameriška dobrodelna akcija skrbi, da skoro v vseh večjih krajih otroci opoldne dobivajo zastoj kosilo. In to ne samo najrevnejši, ampak celo otroci srednjih in imovitejših slojev.

Industrija se je povzdignila in ima dosti dela. Tovarnar in delavec zaslužita dobro. Vsled slabe valute Avstrija svoje izdelke lahko izvaža v druge države. Dela je dosti in vse beži v tovarne. Celo vojaški dezertjerji iz Jugoslavije dobijo delo. Vedno novi prihajajo. Nemci se jih veselo, kakor se veseli človek, če vidi izdajstvo pri svojem nasprotniku. In da bi ti dezertjerji olepšali svoj beg in se prikupili svojim gostiteljem, silno zabavljajo čez razmere v jugoslovanski vojski in v Jugoslaviji sploh. Največ jih gre na Gornje Stajersko.

Bo že marsikaj res, a narod, ki hoče svojo narodno državo mora tej državi tudi dati, kar potrebuje. In naj so razmere kakršnekoli, v vojaškem begunstvu gotovo tiči velika strahopetnost, nezavednost in nezrelost. Tudi tukaj teh dezertjerjev ne spoštujejo, a sprejemajo jih, ker so pač iz države, ki ji žele več hudega, kakor do brega — —.

Kmet do sedaj ni stal slabo. Res je drago kupoval, a je tudi drago prodajal, in da si prihrani izdatke, mnogo reči sam izdeluje, kar je prej kupoval. Kdor služi, ali kdor ima kaj prodati, ima dovolj denarja. In četudi je denar malo vreden, če ga je mnogo, se zanj tudi lahko nekaj kupi. Ljudje vidijo, kako pada vrednost denarja, a nihče se radi tega ne razburja. Ključem tisti, ki ima denar naložen v hranilnici, ki je prej hranil, zdaj pa vidi, kako njegovi prihranki izginjajo v nič. Sicer pa vsakdo gleda, da denar po večini takoj zakupi ali spravi v vrednost.

Država gradi na več krajih električne centrale za elektriziranje železnic. Ker ji manjka premoga in ga mora uvažati, je sklenila, da izrabi vodne sile, ki jih ima Avstrija obilo. Z zakonom od 23. julija 1920, je avstrijska vlada sklenila, da elektrizira avstrijske državne železnice. S tem se bo prihranilo letno okrog 340.000 ton premoga. Ker tega premoga ne bo treba več prevažati, se bo prihranilo nadaljnjih 50.000 ton in bo prostih do 1000 vozov za premog. Najprej hočejo elektrizirati železnice, ki porabijo največ premoga. To so gorske proge čez Arlberg in turska železnica.

Z delom so že začeli in dobro napreduje. Ob Spullerskem jezeru na Predarlskem in pri Malnici pod Turami na Koroškem že grade velike električne naprave. Pri Malnici so že izvrtali 720 m dolg rov. Čudno, država, ki se zdi, da je ob robu propada, se je lotila dela, ki priča o veliki in občudovanja vredni energiji.

Pa tudi razne družbe, občine in posamezniki grade električne naprave. Tako na Zgor. Stajerskem pri Judenburgu, kjer bodo napeljali vodo skozi skoraj 4 km dolg predor, ki je po večini že gotov ali pri Borovljah, kjer bodo na enak način dobili vodno silo za veliko električno centralo. Ustanavljajo se družbe (zadruga), da z združenimi močmi ustvarijo električno moč. Dežela jim je dala milijonske podpore.

Neki inženir je rekel, da bo na Zgor. Koroškem kmalu vsaka občina imela elektriko. Ljudje so imeli dovolj denarja, videli so, da njegova vrednost pada, pa so kupovali stroje in gradili električne naprave. Niso se vsteli. Danes bi bitistil denar, ki so ga investirali skoro brez vrednosti,

če bi ga bili hranili, tako pa lahko brez strahu gledajo v bodočnost, pa tudi, če denar zgubi vso vrednost.

Opazujemo vaše razmere v Jugoslaviji, a zdi se nam, da te razmere niso preveč vsele. Preveč kričite o narodni svobodi, a v gosobodarskem oziru ste šibki. Davki vedno višji, draginja vedno hujša! In kot posledica, — nezadovoljnost! — Zdi se nam, da pri vas vse preveč ponašate z vojaško silo. Res je to pri sedanjih razmerah potrebno zlo, in tudi Avstrija in Nemčija bi gotovo upeljale vojaško dolžnost, če bi jo smele, toda, ali se stroški ne dajo zmanjšati, službena doba skrajšati? In pri vseh ogromnih stroških za vojaštvo, ali ste rešili Pri morje, Koroško, Albanijo, Baranjo? In koliko orožništva? Pa menda še vedno nove sprejemajo.

Jugoslavija ima gotovo mnogo naravnih bogastev, pa namesto, da bi se delom to bogastvo dvignilo, se sto in stotisoče najboljših moči izgublja v vojaški suknji in prenapolnjenih pisarnah. In dalje: Korupcija in brezobzirno izrabljanje države v sebične namene! Ta ali oni je že rekel: kaj bi Avstrijo ali Nemci ali Čehi naredili iz Jugoslavije! Najboljše merilo je valuta. Dinar je ostal že daleč za česko krono!

Človek ne vzame več z veseljem v roke jugoslovanskega časopisa. Razmere, ki iz njega odsevajo, niso preveč vsele.

„Parfem in puder“.

V seji narodne skupščine dne 25. januarja je poslanec Sušnik očital ministru financij dr. Kumanudiju, da je nesposoben, da je kriv, padanja vrednosti našega denarja in da se ne ga ne proti korupciji v carinski službi. Dr. Kumanudi, ki ni srbskega, ampak cincarskega pokolenja, — cincari so mešovina ciganske, romunske in grške krvi ter srbskega jezika — je odgovoril po cincarski. Udaril je po dr. Korošcu ter mu očital, da je na zborovanju v Ptuj hujškal proti državnemu posojilu ter da je oškodoval državo z znanim naročilom ameriškega blaga, med katerim so baje bili parfem in puder. Samostojni in demokratski so seveda burno ploskali.

O zborovanju v Ptuj nočemo govoriti. Za dr. Korošec, govor v Ptuj je nad 1000 svedokov, ki lahko pričajo, da je cincar Kumanudi govoril neresnico. Spregovoriti hočemo samo par besed o ameriški robi, o kateri se od časa do časa širijo laži po nasprotih časopisih in zborovanjih.

Istina je, da je dr. Korošec kupil leta 1919 eno ladjo ameriškega blaga, ki je bilo solidno in že takrat za 50% cenejše nego slabejše blago v Beogradu. Da se je blago slabo prevažalo, slabo v Beogradu spravilo, da se je mnogo pokradlo, za to ni odgovoren dr. Korošec, ker je kmalu po nakupu Protičevu ministrstvo padlo in je s tem tudi dr. Korošec odstopil. Skode, ki je nastala po odstopu dr. Korošca, je kriva demokratsko-socialistična vlada, ki je sledila Protičevi. Med robo je bilo tudi par zabojev igralnih kart, ker se je morala kupiti cela ladja in se ni dalo izbirati, a te karte je vzela firma nazaj. Drugega luksuznega blaga ni bilo. Bluze so sicer bile, a ne svilene, ne luksuzne, ampak volnene. Sicer pa je bluza ravnotako poštena ženska oblika, kakor suknja moška. Parfema, pudra, modrecv, svilenih rut, atlasovih čevljev, naramnic itd. ni bilo med blagom, to vse so le izmišljotine in laži demokratov in samostojnežev.

Se v drugem oziru je demokratsko-socialistična vlada oškodovala državo, a ne dr. Korošec. Cincar Kumanudi, kot finančni minister še do danes ni plačal ameriške robe. Ko jo je dr. Korošec kupil, je stal dolar šest do sedem dinarjev, danes stane okoli 80 dinarjev. Stara navada Beograda, da vse zavlačuje, se tudi tukaj hudo kaznuje, a žal ne na demokratskih izvoznikarjih, in samostojnih „volovskih“ kupčevalcih.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Zadnje parlamentarne seje so bile kratke, a zelo burne. —

Ministri so zadnje dni pretresali pri-spevke glede Karlove apanaže, ki bo znašala letnih 6 milijonov frankov in kateri bomo tudi mi znatno prispevali. Za zaključek del pri našem novem kraljevem dvoru je dovolil ministrski svet 3 milijone dinarjev.

Pri zadnji seji narodne skupščine je prišla na dnevni red debata o poročilu odseka za trgovinske pogodbe glede trgovinske pogodbe z Avstrijo. Naš trgovinski odsek je podaljšal veljavnost začasne pogodbe z Avstrijo do 31. julija t. l. Nato je zahteval poslanec Jugoslovanskega kluba Skulj ureditev potnega dovoljenja med nami in Avstrijci. Dr. Hohnjec je zahteval od vlade, da se zopet postavi promet na progi Maribor—Spiš—Radgona—Ljutomer. Zahtevam g. Skulja in dr. Hohnjeca so se pridružili tudi socijalski in zemljeradniki. Pri glasovanju za predlog trgovinskega odseka je glasovalo 109 poslancev za, 29 pa proti. Ker ni bilo kvoruma 141 poslancev, je bila zadeva odložena za prihodnjo sejo.

Parlament se je bavil na seji dne 30. t. m. zopet s trgovinsko pogodbo med nami in Nemško Avstrijo. Sprejet je bil vladni predlog, da se podaljša začasni trgovinski dogovor do dne 30. junija 1922. Trgovinskemu ministru se prizna pravica trimesečne odpovedi tega dogovora. Za vladni predlog je glasovalo 122 poslancev, proti pa 35. Na tej seji je vrnil odločbo za upravno razdelitev državo svoj mandat, ker ni bil kos poverjenju mu bor za upravno razdelitev države svoj se bo bavil zakonodajni odbor. Na bo- nočih sejah se bo bavila skupščina s trgovinsko pogodbo med našo državo in Nemčijo.

Državni proračun je vedno bodeči trn za vsako vlado. Sedaj je vlada sklenila, da se diktira potom poslovnika parlamentu rok za sprejem državnega proračuna. Vlada hoče, da smeta preteči od začetka debata o državnem budžetu pa do glasovanja dva meseca. Specijalni debati bi se dovolilo samo pol meseca. Ako bo zbornica zadovoljna s tem predlogom, je pa drugo vprašanje.

Naš zunanji minister se ukvarja z ustvaritvijo državnega ceremonijela, ker smo v demokratski državi, kakor se vselej ter povsod povdarja.

AVSTRIJA.

Zvezni kanceler Schöber in vlada sta podala ostavko. Po ostavki je bil poverjen začasnim vladnim vodstvom podpredsednik Ereiski. Na to je sklicalo predsedništvo glavni vladni odsek, ki se je bavil s predlogom o volitvi nove vlade. Po predlogu odseka je bila tudi izvoljena nova vlada in sicer z 80 glasi proti 77. Predsedstvo in notranje zadeve prevzame dr. Schober, ostali ministri pa ostanejo na svojih mestih, le poljedelski minister bo vodil začasno zunanje zadeve. Nova vlada je tudi že sprejela izvolitev.

Anglija obljublja Avstriji dva in pol milijona funtov šterlingov državnega posojila z garancijo, da bo porabila avstrijska vlada posojilo za zboljšanje trgovine in v povzdigo avstrijske krone.

NEMČIJA.

Nemški državni kanceler Wirth je prodril v zbornici s svojim predlogom nasilnega notranjega posojila v znesku 1 milijarde zlatih mark. Opozicija proti Wirthovem kabinetu se je zožila samo na nemške nacionalce ter komuniste. Ko je prodril Wirth s svojim predlogom posojila, bode stopil pred zbornico z vladno deklaracijo, ker ima parlament večinsko zaupanje v Wirthovo zunanjo politiko.

ANGLIJA.

Angleška vlada bo priznala neodvisnost Egipta in se bo odrekla protektoratu nad egipčanskimi pokrajinam. Angleži zahtevajo le samo varstvo nad Suezom in varstvo dežele proti napadom od zunaj.

RUSIJA.

Slučaj o zavživanju — človeškega mesa v sestradanih pokrajinah se množijo od dne do dne. V samarski guberniji ste bili aretirani dve ženski, ki ste se lotili umrlih otrok, mrtvega trupla neke kmetice in ker ste ubili dve stari osebi. V Vel. Gušicah se je prehranjevalo 10 družin z mesom od izkopanih mrličev. V Slavniški je razdelila neka kmetica mrtvo

truplo lastne 13letne hčerke med se pri življenju ostale otroke. Ta poročila izstradane Rusije so neverjetno — grozna, a časopisje zagotavlja, da so resnična in uradno ugotovljena.

Svetovne gospodarske konference v Genovi se udeležijo: Lenin in Čičerin, ki imata zelo dalekosežna pooblastila od sovjetske vlade.

Naše posebnosti.

Idila iz skupščine. Na eni zadnjih sej je stavlil muslimanski poslanec Korkut predsedstvu skupščine to-le vprašanje: „Hoče li biti konec pasivne resistance nekaterih članov odbora za poslovniki in pa predsednikovega štrajka.“ Predsednik Ceda Kostić v zadnjem času s loh noče sklicati seje Predsednik skupščine odgovarja na ta „upit“, da je on tudi že opozarjal predsednika, naj nadaljuje z delom svojega odbora. Kostić se oglasa, da to ni res, da je njegov odbor deloval dva meseca in da Korkut sploh nima pravice do kritike, ker ni niti član tega odbora. Nato se oglasi zopet Korkut ter zahteva, da predsedništvo narodne skupščine ugotovi, da predsednik poslovnikega odbora niti svojih članov ne pozna. Korkut namreč je kot zastopnik svojega kluba tudi član tega odbora.

Ta je pa dobra. Ravnateljstvo državnih železnic je poslalo trgovski in obrtniški zvezi v Zagrebu pismo, s katerim obvešča, da bi bilo boljše pošiljati drva iz lesnih trgovin po železnici na odjemalce poleti, ker pozimi ima železnica dovolj opravka s prevažanjem premoga za lastno potrebo. Železniska uprava je res zelo duhovita, koncem januarja priporoča vsem, ki zamrzujejo — da tvorijo in prevažajo drva sredi poletne vročine.

Vagoni, naročeni v Nemčiji, že prihajajo. Prva partija je že sprejeta, kar pa ni šlo brez posebnosti, ki so pri nas na dnevnem redu. Vagoni so že pred dolgim časom prispeli na našo mejo in tu so jih zadržavali naši cariniki, ki so zahtevali, da država sama sebi — plača uvozno carino. — Bilo bi zelo potrebno, da finančni minister pouči carinike, kako je postopati z blagom, ki je označeno kot državno.

Zopet Rusi. Po nekem dogovoru z angleško vlado bomo prevzeli spet veliko število ruskih beguncev, Wranglovcev in bogzna še kakšnih „belih“ gardistov, ki bodo prispeli iz Egipta in Cipra Vzdrževala jih bo baje angleška vlada in naš zunanji minister ima baje že tozadevna navodila in zagotovila. Zanimivo je, da imamo že sedaj nad 25.000 Rusov na vratu in da od teh vzdržuje naša država najmanj dobrih 20.000, za nje izda vsak mesec nad 6 mil. din. milijoni, ki so se porabili za Ruse po želji francoske vlade in proti obljubi vrnitve, pa gotovo ne bo nihče povrnil.

Razkritja o nasilnem postopanju v preiskovalnem zaporu. V Beogradu se je začela razprava proti atentatorjem na bivšega regenta Aleksandra. Začeli so z zasliševanjem obtožencev, ki priznavajo krivdo, a izjavljajo, da je njihova izpoved v preiskovalnem zaporu čisto napačna, ker so morali napačno izpovedati, vsled nasilnosti od strani stražarjev. Obtoženci izjavljajo v sodni dvorani, da je bila hrana v zaporih nezadostna, vode pa večkrat sploh niti dobivali niso. Obtožencu Čzakiju je izbil stražar več zob. Zagovorniki obtožencev zahtevajo, zdravniško preiskavo atentatorjev.

Novo sramoto razkriva Protičev list „Radikal“ od dne 24. t. m. Ta sramota se vleče že skozi 7 mesecev, t. j. odkar smo dobili ustavo. Po ustavi, namreč veliko vojno sodišče — „Veliki Vojni Sud“ — odpravljeno, njegov nalogo pa prevzame posebni oddelek kasacijskega sodišča, ki je po tem ta kem najvišje odločilno mesto za vse izreke in sodbe raznih vojaških sodišč. Ta oddelek bi se moral organizirati, da lahko takoj stopi na mest odpravljenega velikega vojnega suda. To se pa ni zgodilo po intrigah polcajdemokratov, ki nočejo, da bi vze to zadevo v roke minister pravde, t. j. je radikal in ki bi seveda tudi svoje ljudi — radikale — spravil v ta nov oddelek. Vsled umazanega strankarstva in koritarstva torej nimamo niti no potrebne najvišje instance v vojni sodnijskih zadevah in na sto in sto ljudi trpi po ječah, ker se nimajo

zam pritožiti proti razsodbi kakoga — vojnega sodišča.

Iz zbornice in politike.

Narodna skupščina še ne bo odgodena. Zborovala bo, kakor kažejo razmere, še prihodnji teden. Med tem pridno deluje posebno finančni odbor in razne sekcije Dne 26. januarja je zboroval odbor, ki je imel nalogo, da se posvetuje o dogovoru med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. V tem odboru sta narodna poslanca Brodar ter Škulj od Jugoslovanskega kluba. Do dne 31. januarja mora zbornica sprejeti ta dogovor. Dogovor velja do 30. jun. a 1922.

Proti grdemu napadu beograjskega lista na Slovence. V 22. seji narodne skupščine je zahteval poslanec dr. Hohnjec besedo v zadevi napada lista „Balkan“ na poslanca Sušnika: Gospod predsednik! Dovoljujem si postaviti na Vas vprašanje glede pisanja lista „Balkan“ v današnji številki. Ta list namreč javno draži in hujska beograjsko prebivalstvo, zlasti mladino, proti poslancu Sušniku radi njegovega govora v parlamentu. „Balkan“ piše v tem smislu: če bi bil prej kdo pkel kaj takega, kar je govoril poslanec Sušnik, ta bi bil linčkan. Zlasti bi skočila naša mladina, da obračuna z njim. A danes to trpimo v Beogradu! Tako nizko smo padli. (Medklic posl. Zebota: „Tako vrši svojo nalogo beograjska cenzura!“) Vprašam Vas, gospod predsednik, ali ste voljni podvzeti proti takemu nedostojnemu pisanju vse korake, ki so vam na razpolago? Vprašam Vas dalje, kaj ste voljni storiti, da se zjamče osebna svoboda poslancev? Izjavljam v imenu Jugoslovanskega kluba: ako se bo poslanca Sušnika ali kakoga drugega poslanca kdo le dotaknil zaradi njegovega dela v parlamentu, potem ni niti enemu članu našega kluba — ne Slovencu in ne Hrvat — več mesta v Beogradu.

Narodni poslanec Zebot je dne 26. januarja vložil na ministra notranjih zadev interpelacijo radi zaplembe št. 9 „Straže“ z dne 23. januarja 1922. Konfiscirana notica je bila doslovni prevod notice „Još jedan dokaz naše ravnopravnosti“ v osješkem listu „Hrvatska Obrana“ z dne 19. jan. 1922. Interpelant vpraša g. ministra: 1. Ali soglašate s konfiskacijo, odnosno z zabranom omenjenega broja „Straže“ z dne 23. januarja? 2. Ali je voljan že vendar enkrat napraviti konec škandaloznemu samovoljstvu mariborskih konfiskatorjev?

Kako nastanejo zunanje-politični spori? — Slišalo se je, da namerava Belgija odpoklicati svojega poslanika iz Beograda, potem se je to preklčevalo, trdi se še pa vedno, da je bil in je še neki spor. Sicer Beograd že od nekdaj ni na dobrem glasu v Belgiji, in ko je pred poldrugim letom g. Velizir Janković prisostvoval neki antantni konferenci v Bruslju, je bilo v belgijskih listih marsikaj zanimivega za čitati. Potem so belgijski producenti in industrijanci poslali lansko leto nek memorandum privrednim krogom države SHS, ki je že radi tega zanimiv, ker loči našo zemljo v svet zapadnega in istočnega naziranja. Ta memorandum so prinašali razni listi in nekateri beograjski so predstavljali še prav neumestne napade in izpade proti Belgiji. — Kaj pa je sedaj? — Zopet neka profinarska slietka, ki se vodi s tako brezobzirnostjo, da prav lahko napolni mero ter pride do diplomatskih sporov. V Beogradu že precej let vzdržuje tramvaj in razsvetljava neko privatno belgijsko društvo, ki se naziva „Anonimno društvo za tramvaj in razsvetljava.“ Temu društvu je torej pred leti nekdo izročil tramvaj in razsvetljava. Iz kake potrebe, v kako dobro, se sicer ne ve, gotovo je pa to, da so nekateri pri tem zaslužili — in to bo menda tudi glavni vzrok. Sedaj pa hoče beograjska občina kar na lepem društvu spet vse iztrgati. Ali je bolje, če je vse v rokah občine ali pa društva, to naj Bog zna, gotovo je pa to, da se tako ne da nastopati in da nam to ne gleda na to, kar pravi belgijski poslanik, ne služi v ugled.

Ze zopet tajne konvencije. Med našo državo in Rumunijo je sklenjena vojaška konvencija. Narod nima niti pojma, kaki so pogoji in cilji te zve-

ze. Narod mora biti samo pripravljen, na najtežje morebitne žrtve, ako bo to od njega terjala vlada. Proti komu neki je naperjena ta nova konvencija? Morda proti Rusiji? Pač nimamo prav nobenega razloga, da udarimo po Rusih. Ali proti Bulgariji? Morda proti Madžarom? Pač ne poznamo nujnejšega posla, kakor sklepati tajne pogodbe.

Vendar enkrat! Naš zunanji minister dr. Ninčič zahteva, da se preuredi naša diplomatska služba. Vsak, ki bo hotel odslej postati diplomat, bo moral poprej položiti v zunanjem ministrstvu izpit o tozadevni sposobnosti. Ko bi bili to prakso upeljali takoj po preobratu, bi bila naša domovina obvarovana marsikaterih razočaranj v naši zunanji politiki, katera so zakrivilji naši nešolani ter nesposobni diplomati.

Iz poglavja o zmanjšanju uradništva. Financijski odbor zahteva od finančnega ministra varčevanje. Ko je ta odbor pregledoval budžet finančnega ministrstva, je dognal tole: V finančnem ministrstvu je lepo število šefov ter inšpektorjev, ki v obče ne prihajajo v urad. Ravno tako izkazuje račun plačo za uradnika, ki dela za enega politika, a vleče državno plačo. Sekcija financijskega odbora zahteva, ukinitve financijskih delegacij, ker imamo za ta posel dovolj uradnikov in inšpektorjev v samem finančnem ministrstvu.

Na zadnji seji ministrskega sveta je prišel do razgovora tudi žandarmerijski „brahium“ v Martinski vesi in drugih krajih krog Siska in minister pravde dr. Laza Marković je moral sam obsoditi to nezakonito postopanje upravnih organov. Minister torej to obsodi in ko smo mi isto storili v zadnjem članku, smo bili zaplenjeni. Da bo čitateljem znano, zakaj gre, hočemo o v kratkem razložiti. Iz Martinske vesi in drugih krajev je nekaj vojaških beguncev in neki oblastnik je postal njihovim sorodnikom in sovaščanom žandarmerijske patrulje na vrat; ki pobirajo denarne globe, stavljajo sorodnike pod nadzorstvo kakor nekatere talce ter tudi drugače zelo oblastno nastopajo. To postopanje je izzvalo med narodom veliko razburjenje in oblast je le sprevidela, da tako ne gre, oni pa, ki so zagrešili to postopanje, se pa izgovarjajo na zakon o zaščiti države, ki predvideva za slučaj nemirov ali izgredev take akcije. Tega v hrvatskih vaseh ni bilo in zato ta izgovor ne drži. Minister pravde vse to ostro obsodi. Gospod dr. Marković je kot radikalni prvak gotovo dovolj državotvoren, če bi se pa odrekel svojega pravnega naziranja ter nemo gledal in trpel nezakonito postopanje, bi bil v očeh nekaterih oblastnikov še bolj. Ko je izrekel svojo obsodbo se je oglašil Pribečević ter dejal, da ni dobro, da je prišel ta škandal v javnost. Možno bi rad, da bi se vse take stvari zamolčale in da svet ne bi zvedel, kaj se vse počenja. Zato ima že ubrano svojo pot in radikalcji jo tudi dobro poznajo. Dva ministra sta ga takoj napadla, češ, saj vemo, kam cikaš, vso poročevalno službo bi rad spravil v demokratske roke. Na tem se itak že dela. Dopisne urade odpravljajo, in policajdemokratje hočejo na državne stroške ustanoviti poročevalno agencijo, ki bo vse liste zalagala s takimi poročili, ki so jim po volji.

Demokratje agitirajo s koruzo. — Demokratski poslanec Kučič je posetil dne Bribir v hrvatskem Primorju in osrečil narod s shodom. Na zborovanju so začeli ljudje dolžiti radikalno demokratsko vlado vseh raznin neprilike v naši državi. Kučič je odgovarjal na razne ljudske očitke z obljubo, pomirite se, Bribir dobi koruzo. G. demokrat Kučič je znan kot koruzni agitator. S koruzno obljubo se je hotel svojčas ljudstvu prikupiti kot veliki župan, s koruzo je zase agitiral ob priliki volitev v konstituanto, a tudi sedaj se hoče obdržati pri političnem krmilu za svoj volilni okraj potem koruzo. Hrvatski Primorci res trpijo pomanjkanje glede prehrane, so za pravo Jugoslavijo, a jim je tudi znano, da je pravo Jugoslavijo gosp. Kučič zatajil v parlamentu. Narod pa tudi ve, da so Kučičeva koruzna obetanja samo obetanja. Poleg koruznih obljub pa daje g. Kučič narodu naslove gradbenih podjetij v Srbiji,

kamor bi naj šli na delo. Ljudje ga pa vprašujejo, zakaj se ne prične z zgradbami v Primorju, ki je tako potreben novih zgradb. Hrvatske Primorce je ujel g. Kučič enkrat na demokratski jini, a jih ne bo nikdar več Koruzne obljube ne držijo več nikjer, niti v hrvatskem Primorju ne!

Opičje posnemanje. JDSarji so žalostnih src ugotovili, da je organizacija županov in občinskih odborikov silne važnosti. Ustrašili so se irdno sklenjenih vrst naše Zupanske zveze za Slovenijo in zato so si ustanovili slično organizacijo. Zveza liberalnih županov se naziva „Samouprava“ in ima svoj sedež v ljubljanskem tajništvu batinaške policajdeKokraške stranke. Naše župane in obornike opozarjamo, da ne bi liberalcem nasledli. Naša organizacija je Zupanska zveza. „Samouprava“ ne bo rešila potapljalčoč se barko slovenskega liberalizma.

Iz poglavja o razsulu Samostojne. Pred par dnevi se je vršil pri Svetem Petru niže Maribora v neki gostilni občni zbor krajevne organizacije SKS Občnega zbora se je udeležilo 5 domačino(!) in „generalni tajnik“ Brus iz Maribora. Znamenja kažejo, dv je „napredna stvar“ na deželi vidno shujšala. Se deset takih občnih zborov in Mermolja e tutti quanti si lahko zapojejo: „O du mein lieber Augustin ...“

Beleške.

Interpelacija skozi sedem let. Te dni so poslanci zemljoradniškega kluba zopet osvežili interpelacijo o poginu 30.000 rekrutov pri umiku srbske vojske v letu 1915. Iz interpelacije posnemamo sledeče črte in obrise, ki ostro označujejo, kako nizko se je že tedaj cenilo človeško življenje in cvet lastnega rodu: Tik pred katastrofo, ki je vodila srbski narod na albansko Golgoto, so bili poklicani rekruti in ko se je začelo umikanje, so jih pravi vojaški oddelki potegnili s seboj — take kakoršni so bili: neizvežbani, na pol oblečeni, slabo obuti in tudi v pogledu hrane nepreskrbljeni. Za rekrute se ni hotel nihče brigati; določili so nekaj oficirjev in podoficirjev, seveda najbolj robatih, — in ti so gonili uboge mladeniče čez drn in strn. V interpelaciji se trdi izrečno, da se je z ntimi divjaško postopalo, pretepali so jih in mnoge tudi ubili. Če je revež onemogel od lakote in napa, je bil tepen tako dolgo, da se je z zadnjo močjo zopet spravil na noge, ali pa je mrtev obležal. Drugi, starejši in pravi vojaki so imeli vsaj obleko, kolikor toliko prehrane in potrebne opreme, rekruti pa nič in zato ni čuda, da jih je od 30.000 prišlo samo par tisoč na Krf. — Ze na Krfu se je radi tega večkrat protestiralo in interpeliralo pri tedanji srbski vladi in zahtevale so se komisije, da izsledijo krivce ter jih postavijo pred sodišče. Na Krfu se ni ničesar storilo, tudi po preobratu se je v začasnem narodnem predstavništvu zastoj interpeliralo — in najbrž se tudi sedaj ne bo nič zganilo.

2000 vagonov blaga. V Gjevgljiji, Skoplju, Nišu, Stalaču, Cupriji, v Beogradu, Zemunu, Batajnici in Vinokovcih stoji okrog 2000 vagonov raznovrstnega blaga. Vsled pomanjkanja premoga in pokvarjene proge se transporti ne odpravljajo. V tej zadregi in zagati so si pomagali nekateri trgovci na ta način, da so med razno robo, kakor med rakijo, žito ali vino natoovorili tudi kako kravo ali telico ter tako po predpisu zahtevali, da se jih kot živinski transport pošlje takoj naprej. Nekaterim se je to izborno posrečilo, njih vagoni so bili priklopljeni osebnim vlakom. Nazadnje je bilo tega železniški upravi le preveč in razglasila je, da mešane robe ne prižna več kot živinske transporte in da mora biti v vagonih ali sama živina, ali pa samo blago.

Zveza proti Rusiji. Beograjske „Novosti“ od dne 24. januarja pišejo: „Najvažnejša politična poteza zadnjega tedna je gotovo podpisovanje vojne konvencije med našo in rumunsko kraljevino. General Krstesko, načelnik generalnega štaba rumunske vojske in general Pešić, načelnik generalnega štaba naše vojske in njih pomočniki so ustvarili in podpisali to konvencijo. Besedilo konvencije je neznan, govori se pa in slut, da je u-

stvarjen blok proti boljševiški Rusiji. Ne moremo detajlno in kategorično izraziti svojega mišljenja o tej konvenciji, dokler ne vidimo njene prave tendence. Če gre proti Rusiji in proti ruskemu narodu, mi, Srbi, Hrvati in Slovenci ne bomo imeli za njo posebnih simpatije. Zveza z Rumunijo nam je neobhodna, samo da želimo tudi to, da ne gre na škodo onih, ki bodo še vendarle postali naši prijatelji. Sicer se pa počemo globeje spuščati v to reč dokler nimamo konkretnih razlogov, ki so vodili kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev do sklepanja te konvencije.“ Če bi vlada vedela, kaj je prav in umesno, ali bolje rečeno: potrebno, bi sedaj lepo objasnila in razložila, kaj je na stvari.

Naše prometne razmere.

Dalekosežnost železniške krize v naši državi. Ra konferenci za pomoč Rusiji v Genevi je znani Nansen poročal, da je eden glavnih vzrokov, da danes strada Rusija, kriza na ruskih železnicah. Pod boljševiško vlado se ni storilo za promet v Rusiji nič, ampak je še to razpadlo, kar je zapustila sovjetom caristična Rusija. Sedaj, ko cepajo milijoni ruskega naroda od lakote, bi državne oblasti rade popravljale železnice, a so delavski sloji tako izstradani, da so preslabi za težko delo na železnicah. Kot Rusija, preživlja tudi naša država po izpovedi ministra saobračaja nevarno prometno krizo. Lokomotive so pokvarjene, vagonov ni — toliko naših pokrajnih je pasivnih v prehranjevalnem oziru, železničarjem ni vlada izpolnila niti ene njihovih zahtev in če izbruhne stavka železničarjev, potem se lahko tudi nam zgodi kot Rusom, katerim smo odrekli pomoč. Dolžnost naših neustrašenih poslancev je, da pač z vse mi močmi pritisejo na vlado, da se bo začela zanimati za eno najvažnejših vprašanj — ureditev prometa in vsaj delna izpolnitev zahtev železničarjev, ki so danes v gmotnem oziru tam, kjer jim je pustil danes od vseh železničarjev hvaljen in edini delavni minister saobračaja — dr. Korošec.

Kriza na naših državnih železnicah ukijena. Ministrstvo saobračaja je izdalo naredbo o ukinjenju omejenega prometa, ker je rešena premogovna kriza.

Skandalozne razmere na državnih železnicah. Če se voziš z brzovlakom iz Maribora v Beograd, opaziš dvoje: do Zagreba, oziroma Sisaka, lep red, zakurjeni vozovi, malo zamude. Od Sisaka naprej do Beograda je pa vožnja z D-vlakom direktni križev pot. Vozovi večinoma nezakurjeni, da zmrzuješ kot v Sibiriji, osebje odurno, lokomotive imajo vsak hip defekt, stoji se večinoma na vseh postajah, vlak dirja z brzino konjiškega ekspres itd. V Beograd dospeš z 4 do 5-urno zamudo. Namesto ob 9. uri predpoldne privozi D-vlak še le ob 1. ali 2. uri popoldne. Cel dan je zgubljen in prideš s premrzlimi udi v jugoslovansko prestolnico. Uprava in vodstvo naših državnih železnic je pod vso kritiko. Bog varuj, da bi se še prvotne železnice v Jugoslaviji podržavile!

Pomanjkanje vagonov. Pri nas je pač vsakemu znano, da trpimo na pomanjkanju vagonov. Znano je tudi, da se dogajajo na naših železnicah nesreče v obilnejši meri, kot v kaki drugi evropski državi. Ali ni vsemu temu vzrok pomanjkanja vagonov. Naše železniške direkcije, predvsem beograjska že imajo davno to nesposobno prakso: Kadar se n. pr. izvažajo kak predmet iz naše države v Grčijo ali Bulgarsko, potem se izvažajo vse na naših vagonih. Naši vagoni oddrejo vsi na mesto, kamor so adresirani in čakajo tam tako dolgo, dokler se jih nekdo v ministrstvu saobračaja ne spomni, da bi jih bilo treba nazaj pozvati. Kadar pa n. pr. uvažajo Grki ali Bulgari svoje blago k nam, potem ga iztovorijo na meji. Njihovi vagoni so takoj prosti in se na ta način izognoje železniški krizam, ki so pri nas po nepotrebnem na dnevnem redu.

Parobrodski promet med Beogradom in Zemunom je ustavljen radi led. Edina zveza med prestolico in Zemunom je sedaj železniški most.

Razsvetljava na državnih železnicah je po osebnih vagonih sploh ukijena ali pa nezadostna. To pri-

liko štedenja z državnim oljem uporabljajo tatovi, katerih kar mrgoli v večernih vlakih državnih železnic. — Pri nas se vedno varčuje na napačni plati in na škodo poštenega naroda.

Jugoslavanska paroplovna družba se bo osnovala 1. marca. V to novo družbo se bodo združile dosedanje družbe: Ungaro-Croata, Dalmacija, dubrovniške paroplovne družbe, Ragusa in Avstro-Croata. Nova družba bo razpolagala z 280 velikimi trgovskimi parniki. V gradnji pa se še nahajata dva velika parobroda.

Dnevne novice.

Rok za napoved osebne donodnine je za letošnji podaljšal g. finančni minister na interpelacijo poslancev dr. Hahnjeca in Zebota do 28. februarja.

Kde se poteguje za povratek dr. Sušteršiča, povprašuje današnji „Narod“ in ugotavlja, da ga kličejo klerikali. Debela laž! Za povratek dr. Sušteršiča se poteguje dr. Zerjav, da bi zabil s Sušteršičem zagozo razdvoja v SLS. Samostojna kramerijska mu ni uspela, sedaj pa hoče vreči med SLS jabelko prepira v osebi dr. Sušteršiča. Toliko v pomirjenju „Naroda“ ker ga kot starina muči nervoznost negotovosti, katero bi si lahko razblinil, ako bi povprašal glede povratka dr. Sušteršiča pri gospodi krog „Jutra“!

Konklave za volitev novega papeža se prične na Svečnico.

Volitve novega papeža se bo udeležilo 56 kardinalov. Največ upanja, da postane cerkveni poglavar, ima kardinal Gasparri, ki ima že zagotovljenih 29 glasov, a še nikakor ne zahtevane dvetretjinske večine. Gasparrijevi nasprotniki so inozemski kardinali Seveda, so to samo žurnalistična ugibanja.

Beograjski katoliki pri kralju Aleksandru. V soboto, 28. januarja popoldne ob 5. uri je kralj Aleksander sprejel deputacijo odbora za gradnjo katoliške cerkve v Beogradu. Deputacija je vodil beograjski katoliški župnik mons. Vjekoslav Wagner. Vlada se je zelo prijazno celih 20 minut pogovorjal s člani odposlanstva in je naklonil za zidavo katoliške cerkve lep dar. Župniku Wagnerju je izjavil, da se lahko ob vsaki priliki obrne do njega, posebno tedaj, če potrebuje pomoči. Člana deputacije klerarskega mojstra Lemerta je vprašal, kakega stanu da je! Lemert mu odgovori: Klopars sem. Delam na Vašem novem konaku (kraljevi palači) in hitim z delom, da bi mogel z delom biti gotov prav kmalu. Zelim, da bi se Nj. Veličanstvo takoj po venčanju (poroki) preselilo iz te male kuče (malega dvora) v nov konak. Kralj se je prisrčno nasmejal besedam katoliškega mojstra.

Bivši minister socialne politike dr. Kukovec se bo preselil kot doumevani kandidat za mariborskega pokrajinskega namestnika iz Celja v Maribor. Se enkrat opozarjamo stano vanjsko oblast, da poseda dr. Kukovec v Celju zase, za svojo ženo in otroka celo nadstropje v svoji lastni hiši. Vrh tega ima še kot poletno bivališče lastno vilo nad Grenadrijem, ki je sicer čisto prazna in le v pasjih poletnih dnevih jo osreči za par dni socialna blaženost dr. Kukoveca. Torej v Celju vilo in 1 nadstropno stanovanje in še v Mariboru celo vilo (kar bo dosegel), to je pa vendar le nekoliko preveč, tudi za bivšega ministra in pokrajinskega namestnika in spe.

Na predlog finančnega ministra Kumanudija je določil ministrski svet letno apanažo našemu kralju v znesku 18 milijonov dinarjev. Za nabavo novega materijala kraljevemu dvoru so odobrili ministri znesek 6 milijonov frankov.

K vzdrževalnim stroškom K. Habsburga bo prispevala naša država na blagajna letnih 2 milijona frankov. Ta sklep našega ministrskega sveta je že naznanjen poslaniški konferenci v Parizu.

Grški prestolonaslednik je poteval skozi Beograd v ponedeljek v dvornem vlaku na povratku iz Bukarešte v Atene. Od naše strani je odrejeno, da spremljata dvorni vlak grškega prestolonaslednika Aleksander Antunović in major Jovičič, ki sta že odpotovala v Zombolj, kjer bosta ča-

kala na prestolonaslednika in ga bosta spremljala skozi Srbijo do Gjev-grelje.

Regulacija uradniškega vprašanja temelji na sledeči podlagi: stalna služba uradnikov, zagotovitev eksistence uradniku in njegovi ženi, ako uradnik umrje, bodisi da je bil aktiven ali v penziji.

Žalostna smrt. Iz Dobrne nam pišejo: Zalostno zvonijo zvonovi enemu naših najboljših pristašev Franu Musil. Ta se je, vrnivši se iz fabrike v Šoštanju — bil je namreč monter — v soboto, dne 28. m. m., ob 9. uri na večer, zašel v gozdu pod starim do-brnskimi gradom in je tam obležal. — Klical je na pomoč, a nobeden se ni zmenil za obupno klicanje. Res vnebovpijoča nemarnost, hudobija in brezsrčnost! On je bil vzoren gospodar, vzgleden oče, ki je le za svoje tri otroke skrbel, ki so vsi najboljši vzgojeni. Smo vsi žalosti potrjeni. Rodbini naše največje sožalje. Bog Vas in nas potolaži!

Najstarejša ženska Mežiške doline je Barbara Již, ki že ima za seboj celih 100 let. Ko je dopolnila 17. leto, se je omožila na kmetijo na Lutranski vrh pri Crni. Imela je 11 otrok in sicer 7 fantov in 4 deklice. Od vseh 11 otrok še živita samo dve hčerki. 100letna Barbara je do lanskega leta čisto zdrava.

Razmejitve z Madžarsko. Komisija za razmejitve med nami in Madžarsko se bo zopet sestala 20. februarja v Oseku. Ta komisija je prekinila svoje delo ker so se odstranili iz komisije Madžari. Madžarski delegati so zapustili komisijo, ker so vložili na Zvezo narodov protest radi ratifikacije dosedanjega razmejitvenega dela med našo državo in Madžarsko.

Ruska gimnazija v Banatu. Z vladno pomočjo so otvorili v Veliki Kindi deško rusko gimnazijo od osem razredov. Zavod je urejen po ruskem načinu in bo posvečal pažnjo učenju tujih jezikov, petju in muziki. Prehrana enega diaka v tem zavodu stane mesečno 400 dinarjev.

Rudarski proces. Smo že poročali da sedi v Tuzli na zatožni klopi 350 rudarjev, katere je obtožilo državno pravništvo. Razprava se vodi samo proti dvajsetorci, proti ostalim pa se bo vršila pozneje.

Komuniste zopet lovijo. Kakor na komando so se odkrile tajne komunistične organizacije in policija zapira ljudi po raznih mestih. Odkrile so se tajne šifre, našla so se obtežilna pisma, eden prizna to, drugi ono, vse se vjema in vse prihaja na dan, kakor na migljaj v istem hipu, ko oblastniki zopet potrebujejo nekake „zarote“, da bi vsaj kolikor toliko opravičili grozodejstva in nasilja, ki se odkrivajo pri atentatorskem procesu v Beogradu. — Glavni obdolženci so že bili zaslišani in vsi izjavljajo, da se je po ječah — mučilo in pretepalo. Atentator Stejič pravi, da je policija pisala, kar je le hotel in on je podpisoval, ker je bil tepen, drugi kaže zobovje, katero mu je razbil neki žandarmerijski podporočnik, tretji prosi, naj se pozove zdravnik, ki bi lahko še sedaj ugotovil na njegovem telesu težke poškodbe od mučenja, poslanci Filipovič, Copic in Kovachevič pripovedujejo, da sicer niso bili tepeni, da so pa cele noči skozi tene in mesce poslušali stokanje in krike drugih žrtev. — Vsi pošteti listi naše države pišejo o tej sramoti, ki se razkriva pri razpravi, policajdemokrati in radikalni pa molčijo in z veliko naslado in vnemo pišejo o novih komunističnih zarotah. S tem bi radi javnost odvrnili od stvari, ki se v Beogradu razkrivajo pri razpravi. Tako so delali tudi poprej in takoj po atentatu so neprestano prinašali razne izjave in priznanja obdolžencev, ki se pa sedaj izkazujejo kot izmišljena in lažnjiva.

Polkovnik, ki krađe. Po poročilu sarajevske „Slobodne Riječi“ so zaprli bivšega komandanta mesta v Sarajevu, pukovnika Markovića zaradi raznih tatvin in zlorab službene oblasti.

Malaria v Dalmaciji in Makedoniji. Ministrstvo za narodno zdravje je dalo tiskati poročilo komisije, ki je v lanskem letu proučevala širjenje malarie po Dalmaciji in Makedoniji. V zvezi tega poročila izide tudi študija ruskega učenjaka profesorja Dulstaka in dunajskega higijenika Eighanga. To poročilo bo velike važnosti za spo-

znavanje zdravstvenega stanja našega naroda. Vidi se, da je v Dalmaciji polovica prebivalstva bolana na malarijo in da v Makedoniji vsled iste bolezni propada o cete naselbine. Slabe zdravstvene razmere so seveda tudi v naši vojski posebno v onih delih, ki so v malarčnih krajih. Ministrstvo obljublja vse mogoče korake proti malariji, ostalo bo pa dolgo samo pri obljubi. V enem letu komisija, v drugem letu njeno poročilo v tisku, v tretjem izdaja na prodaj vladne obljube, pri tem pa umira cvet našega naroda, — ker se za narodno zdravje nobeden ne briga.

Moškerade prepovedane v Dalmaciji. Pokrajinska uprava za Dalmacijo je v letošnji sezoni prepovedala maškerade. Kdor bi prišel na kak ples maskiran, se mu maškeradna obleka zapleni, proda na korist siromakov in lastnik se kaznuje z globo 1000 kron.

Pri občinskih volitvah v Zadru je dobila nacionalistična stranka Krekich-Zilhotto 29 mandatov, fašisti 7. Republikanci so dobili nekoliko glasov manj kot fašisti. Jugoslavlani se volitev niso udeležili.

Praznovanje praznikov v naši državi. Naredba zakonodajnega odbora, katero je podpisal tudi kralj, določa glede praznikov, da so dolžna vsa trgovska, obrtna in industrijska podjetja praznovati samo nedelje in 1. december kot državni praznik. Za vse ostale praznike pa velja sporazum med delodajalci in delavci.

P. n. šolska vodstva opozarjamo, da se dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru „Izkaz o napredovanju učenecv“, ki ga lahko takoj naročijo.

Družinska pratika se naroči v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Komad stane 6 K.

Vajenca, ki je dovršil nekaj razredov srednje šole, sprejme takoj tiskarna, sv. Cirila v Mariboru.

Sprejemanje 5 dinarskih bankovcev pri poštini uradnih. Mariborska glavna pošta razglašča: Direkcija pošte in brzojava v Ljubljani je odredila z odlokom z dne 18. januarja 1922 štev. 2761-IIa—22, da smejo sprejemati poštne blagajne petdinarske bankovce samo do vključno 20. januarja. Po tem roku ne sme nobena pošta več sprejemati teh novčanic. Za vse pošte v Sloveniji so merodajni edinole odloki poštne direkcije v Ljubljani, in ako direkcija pošte odloči, da se bankovci po pet dinarjev ne smejo sprejemati, morajo pošte ta odlok izvajati.

Zamenjava 5 dinarskih bankovcev. Trgovski gremij opozarja svoje člane, da se vzamejo bankovci po 5 dinarjev ali 20 kron iz prometa, kateri se bodo zamenjavali do 20. julija t. l. pri vseh poslovalnicah Narodne banke, od 20. julija do vstevši 20. novembra t. l. pa samo pri centrali Narodne banke v Beogradu. Kakor znano, se nahajajo med njimi razni falsifikati, kar je napotilo nekatere oblasti, posebno poštne urade, da jih dosledno odklanjajo. Opozarja se vsled tega, da ni prejela finančna delegacija v Ljubljani doslej od ministrstva nikake tozadevne naredbe in so tako tudi vsi državni uradi primorani, prejemati imenovane bankovce še nadalje kot plačilno sredstvo. Ne moremo zamolčati, da so taki samolastni ukrepi samo škana trgovcev, pri katerih se, kakor vedno, seka mali denar v veliki množini, oni ga pa potem ne morejo oddati naprej in mra ravno trgovce, kot najječji davkoplačevalce nositi vso škodo za eventualne falsifikate.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 300 do 302, francoski frank pa 25.10 do 25.25 naših K. Za 100 avstr. K je plačati 4.05, za 100 čehoslovških K 596 do 598, za 100 nemških M 150 do 155, za 100 laških lir 1370 do 1375 naših K. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.65 centima. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja ostala nespremenjena.

Iz Ptujja.

Ptujski ovađuhi. Finančni minister Kumanudi je v seji naše narodne skupščine dne 25. januarja v svojem ekspezeju napadel SLS in posebno dr. Korošca, češ, da je SLS hujskala proti državnemu notranjemu posojilu, da je dr. Korošec na shodu v Ptujju direktno govoril proti dajanju glavarja dr. Senekoviča in dr. Lajo-

posojila in plačevanju davkov. Radi tega je baje tudi posojilo tako slabo izpadlo. Ko je minister Kumanudi izgovoril te besede, so mu poslanci Jugoslovanskega kluba klicali: „To so vam poročali Vaši ovađuhi, špiceljini iz Ptujja! Vi govorite neresnico!“ Zanimivo bi bilo pogledati v akt, kdo je iz Ptujja tako grdo nalagal finančnega ministra Kumanudija. Če bo naš poročevalec imel to srečo, bomo objavili ime lažnjivega špiceljina iz Ptujja.

Naša bolnišnica je zaslovela v zadnjem času daleč na okoli, ne sicer vsled opreme, pač pa po možu strokovnjaku, dobrem kirurgu dr. Rebuli, h kateremu prihajajo bolniki od vseh vetrov. Tudi iz Maribora jih je bilo že precej tukaj. Dr. Rebula je med našim ljudstvom splošno priljubljen in uživa kot zdravnik največje zaupanje. Kakor pa izvemo, se spravlja dr. Rebula na Gorisko, ker vlada noče ugoditi njegovim upravičenim željam in zahtevam. Opozarjamo vlado, da je njena dolžnost, da obdrži dobrega kirurga v javni bolnici v Ptujju. Dr. Rebula biva sedaj pri svojem bolnem očetu v Gorici in se še vrne v Ptuj, kjer naj tudi stalno ostane! To željo goji vse prebivalstvo ptujskega okraja.

Šolski odsek. V zadnjem poročilu je izstalo ime g. učitelja Šerone, ki je tudi član mestnega šolskega odseka. V šolskem odseku so torej gg. Šerona, Klemenčič in Tomanič.

Jajca zopet kupujejo ptujski, ormoški in središki magnati. Naj jih pokupijo, kolikor hočejo, pa za domači konsum jih mora še ostati. Če je v Mariboru mogoče, da dobivajo uradniške in delavske družine sirta jajca po nižjih cenah, zakaj v Ptujju ne bi bilo mogoče. Pa ne, da bi izgledalo potem cenejše oddajanje jajc zopet kot „dobrota“ okrajnega glavarstva! Kdor z izvozom zasluži tisočake, ta mora tudi za občni blagor nekaj storiti. In ne gre, da bi trgovci izvoznice samo tistim oddajali jajca po nižjih cenah, ki pri njih kupujejo. Ne, za vse enako! To moramo zahtevati. V Beogradu se je razpaslo poročilo, Ptuj mu sledi!

Iz Ormoža.

Kat. dom v Ormožu. Tretja seja pripravljalega odbora za stavbo Kat. doma v Ormožu se vrši v nedeljo, 12. t. m., po rani službi božji v kletarski gostilni Dnevni red: Pregled in odobrenje stavbenega načrta, odobritev proračuna, stanje blagajne, slučajnosti. Vse odbornike in njih namestnike vabi k polnoštevilni udeležbi predsednik: Ivanuša.

Demokratski trgovci in gostilničarji (pa ne vsi!) v Ormožu so sklenili, da ne bodo od klerikalnih trgovcev ali obrtnikov ničesar več kupovali in od teh ljudi v bodoče tudi ne kakega denarja sprejemali. Če je pri tem zamišljeno tudi zunanje klerikalno ljudstvo, tega gospodje demokrati niso povedali. Faktum je, da klerikalni denar v obeh demokratov nima iste dobre vrednosti kot demokratski. Da se lodo naši zunanji ljudje vedeli ravnanati, priobčimo v prihodnje seznam tistih demokratov, ki še do nadalje klerikalni denar sprejemajo, pa tudi tistih, ki ga ne marajo, da ne pride kdo po nepotrebnem v škodo.

Iz Maribora.

† **Včeraj** je umrla v Mariboru g. Franja Sterger, rojena Rihar, soproga višjega sodnijskega svetnika v starosti 52 let po dolgi in mučni bolezni.

Odlikovanje prevz. gospoda knezoškola lavantinskega. Nj. Veličanstvo kralj Aleksander je z ukazom od 20. januarja 1922 odlikoval prevz. g. knezoškola mariborskega z redom sv. Save 1. stopnje. Včeraj 29. januarja je gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar visokemu odlikovancu izročil redovne insignije. — V sprejemnici kn. šk. palače so se ob določeni uri zbrali p. n. gg. mestni komendant pukovnik Babič, župan Grčar, zastopnik sodišča svetnik Fon, potem stolni kapitelj z duhovščino in odposlanci obbeh semenščik, skupaj nad 30 oseb. — Točno ob 11. uri je došel g. pokrajinski namestnik v spremstvu okrajnega glavarja dr. Senekoviča in dr. Lajo-

šiča. — V izredno veselje vseh navzočih je prišel prevz. g. knezoškof kljub boleznim med zbrano družbo. V vznemirjenem nagovoru je g. pokr. namestnik povdarjal neumorno nad 30 letno delovanje g. knezoškofa v korist ljudstvu in domovini, katero delovanje je v polni meri zaslužilo najvišje odlikovanje. Z redovnimi znaki okrašen je prevzvišeni izrekel iskreno zahvalo projasnemu vladarju, ki v svoji plemenitosti priznava tudi male zasluge, je obljubil, da bo s svojo po tem odlikovanju počesčeno duhovščino kakor dozdaj, tako vnaprej delal in molil za blagoslovljeno vladanje Nj. Veličanstva, ter sklenil z vzklikom: Zivel kralj Aleksander in njegova nevesta! Svojo zahvalo je škof izrekel tudi g. namestniku. Nato so vsi udeleženci lepe patrijiotične slavnosti častili za prevzvišenemu ter prisrčno želeli, naj mu Bog vrne zdravje, da bi se okrepljen mogel veseliti najvišjega odlikovanja.

Umrli je v tukajšnji bolnici v soboto, 28. t. m. ob 15. uri asistent kirurškega oddelka g. dr. Ruprecht za špansko boleznijo. Bil je cel čas svoje bolezni v oskrbi kirurškega oddelka tukajšnje bolnice. N. v. m. p.!

P. Čečovnik, babica na Glavnem trgu v Mariboru je umrla v javni bolnici za pljučnico 29. t. m. in je bila včeraj popoldne pokopana na Pobrežju.

Zaplemba predzadnje „Straže“ se je izvršila na povelje g. viteza Grasehija zato tako pozno, ker g. prvi državnik ali sploh ne prihaja v urad, če pa že pride, pa zelo — zelo pozno. Graselijevi kolegi se zelo hudujejo radi njegove uradne malomarnosti in se tolažijo z zavestjo: g. viteza bodo pogladi v pokoj, ko bodo zmanjševali število uradništva, ker sta mu Grajska klet, plesne dvorane in druga zabavišča več kot pa urad. G. predsednika mariborske sodnije pozivamo, da naj vendar vpraša g. viteza: Ali ga plačuje država kot državnega pravdnika, ali pa kot gosta Grajske kleti, kavarn in gostiln? Graselijevo vnetost za cenzuro, a lenobo v uradovanju je pojasnil g. ministru pravde narodni poslanec Zebot.

Zidanje v Mariboru je od l. 1914 skoraj popolnoma počivalo. Med vojsko je bilo to nemogoče, ker ni bilo delavcev, po prevratu pa so se bogataši bali draginje. Zato že zdaj tri leta čakajo na padec cen. Cene pa vedno rastejo. Sila za stanovanja in za obratne prostore pa je tako velika, da so se v zadnjem času mnogi odločili zidati vključno veliki draginji. Pretečeno leto so nastale na Teznu tri tovarne, in sicer: tovarna za vozove, Kovina in podjetje Splošne stavbene družbe. Ta podjetja bodo morala postaviti tudi stanovanjske prostore za svoje delavce. Kovina se je že odločila za to, in bo zidala delavske hiše ob Betnavski ulici, kjer bo kupila potrebne prostore od občine. Nadalje je postavila stavbena tvrdka Kiffmann v Melju 4 hitrozidne hiše, kojih vsaka ima prostora za eno družino in stane 300.000 K. To delo bo tvrdka še nadaljevala. V Melju pri brodu bo zidala neka če-

ška družba tovarno za barvo in hišo za svoje uradništvo. Pred frančiškansko cerkvijo bo stavila Zadruga Gospodarska banka veliko poslopje. Z gradbo se začne takoj, kakor hitro bo izpraznjena stara hiša, ki se podere. Morale pa bodo zidati tudi druge banke v Mariboru. In prav je, da se jih k temu sili. Banke so zasledile stanovanjske in pograbile najlepše obrtne prostore. Poleg tega so prignale seboj cele čete uradnikov in uradnic, ki so zasedli Mariborčanom stanovanja. Zato je gotovo pravično, da te banke postavijo za svoje uradnike in za poslovne prostore potrebne hiše. Ako tega ne marajo storiti, naj pa zapustijo Maribor in takoj bo kakih 60 stanovanj na razpolago. Sicer pa banke imajo denar za špekulacijo, naj ga potrošijo neka tudi za občepokristne in socialne naprave. Te banke in nekateri odvetniki bodo najbrž napravile delniško družbo in bodo skupaj stavile potrebno število stanovanj. Le hitro naj začnejo, da ne nastopi zopet zima — predno bodo banke s posvetovanji pri kraju. Več delati za blagor ljudstva pa malo debatirati, tega naj se bogataši dandanes držijo in razmere se bodo vidno boljšale.

Stanovanjske bede ni. V Mariboru še ljudje stanujejo po vagonih — mnogi po kletih in drugih nezdravih tujnah. Za te ljudi ni stanovanj, da si ravno že prosijo in čakajo več mesecev, da celo nad eno leto, na boljše stanovanja. V zadnjem času pa so pripravili kar trije ali štiri nove odvetniki svojo priselitev v Maribor, med njimi tudi dr. Kukovec. Izjavljamo, da je za Maribor že dozdajnih 26 odvetnikov preveč in da za nove ni nikake lokalne potrebe. Naj torej ostanejo, koder so bili, Mariborčani jih radi privoščijo drugim mestom, da jih osrečijo. Pa to bi še nič ne bilo, ko bi ti demokratiški advokati posnemali počasnega polža in si prinesli seboj tudi hišice za stanovanja in poslovne prostore. Dr. Kukovec je kot minister izdal naredbu, da milijonarji naj zidajo vsaj za sebe in svoje uslužbence potrebne hiše. Radovedni smo, ali bo akcionar Narodne banke in drugih družb ter milijonar dr. Kukovec pozidal v Mariboru za sebe stanovanje in poslovne prostore? Ali bodo to storili novo došli njegovi tovariši? Stiri advokati potrebujejo za sebe štiri stanovanja z najmanj tremi sobami. Seveda za dr. Kukovca bo to še premalo, ker on špekulira zdaj na mesto pokrajinskega mariborske oblasti in tak gospod bo že moral imeti malo več — prostora, da se more gibati. Vsak advokat bo prignal seboj vsaj tri pisarniške moči in koncipiente, torej bode zopet treba za te 12 stanovanj. Poleg tega bodo zahtevali ti štiri demokratiški osrečevalci ljudstva za poslovne prostore najmanj 8 sob. Vsega skupaj bi torej moral imeti stanovanjski urad za nepotrebne nove advokate najmanj do 40 sob na razpolago. Kje jih naj vzame? Ali na dela čudeže? Ali naj deložira dozdajne mirne in revnejše mariborske prebivalce, da se more vseliti v njihove prostore milijonski bogataš dr. Kukovec in tovariši? Mi od-

ločno zahtevamo, da se izvaja dr. Kukovecovo stanovanjsko naredbu z vso strogostjo tudi proti njenemu očetu dr. Kukovcu samemu in proti drugim tovarišem, ki se hočejo priseliti v Maribor. Stanovanjski urad naj se postavi na edino pravično stališče: V Mariboru noben novi odvetnik ne dobi več stanovanja in poslovnih prostorov. Kdor se hoče tukaj naseliti, naj si prej postavi potrebne prostore, potem šele naj pride osrečevati uboge Mariborčane.

Maribor ima kot obmejno mesto velikansko bodočnost, ter je daleč naokoli zaslovel vsled svojih bajnokrasno razsvetljenih ulic. Če stoji človek zvečer iz kolodvora, ga razveseli takoj lepo razsvetljena Aleksandrova cesta, potem mora pa v temi nadaljevati svojo pot nekako do Trga svobode, kjer gori zopet obločnica, nadalje na Grajskem trgu, v Slovenski, v Gosposki ulici in konečno na Glavnem trgu. V drugih delih mesta pa brlijo plinove lučice in to v vsaki ulici po ena ali celo dve, če pa le ne, razsvetljuje nam ulice „mila lunica“! Radovedni smo, kam pride vsedenar davko plačevalcev, ko nam naša sl. občina ne more odpraviti teh srednjeveško-medijevnih razmer. Zgasnite še teh par brljavk, bomo pač hodili vsak s svojo svetiljko po mestu, a to tudi ob mesečno razsvetljenih večerih, bo saj bolj idilično.

Javno vprašanje: naši varnostni straži. Ali še niste opazili, kako se mladina drsa po pešpotih in hodnikih? Ali ne spada tudi to v Vaš delokrog, da zabranite ta nevarni nedostatek. Krasna drsališča se nudijo po celim mestu, osobito ob ograji vojašnice na Tržaški cesti. Več ljudi je tam že padlo, a vsi so imeli to srečo, da se niso nič zlomili. Ali bodele toliko časa odlašali z vašo varnostno službo, da sneg skupni, ali da se kdo ubije? — Jako idilične so sploh razmere v našem mestu. Iz oken se stresa cunjeh ob vsakem dnevnem gibanju mobilijev, preproge se stepajo ob vsakem dnevnem, da, celo nočnem času, edino to še nam manjka, da prepnejo gotovi ljudje od ene hiše na drugo vrvi ter obešijo tja svoje perilo; no in potem smo — doma!

Mestnemu parku bi morala posvečati policija malo več pazljivosti. Lansko leto je mariborsko časopisje opetovano apeliralo na policijo, naj vendar bolj čuva nad početjem v parku. Dogažali so se pri belem dnevu slučaj, da so nemoralni moški javno pozivali in napeljevali nedoraslo mladino k nemoralnim dejanjem. Posrečilo se je aretirati samo enega izmed zapeljivcev mladine v osebi mesarskega pomočnika Franca Leharar. ki je bil kaznovan pri sodnji na 14 dni zapore. Take javne nemoralne izgrede bi pač v Mariboru lahko preprečila policija, katere je več kot dovolj v našem mestu. Seve, ako se policija sploh ne upa v park, ampak patrolira samo pri vhodih, potem bo mestni park vedno zavetišče nemoralnih pohujševalcev mladine. Kadar je treba „Stražo“ loviti po Mariboru se poganja za njo na stotine stražnikov, da bi

pa preprečila čine javne nemoralnosti v parku, pa jim ni mar!

Mariborske šole so bile semestralno zaključene 30. t. m. in so se med učence razdelila spričevala. Po razdelitvi spričeval je bilo opaziti cele gručice učencev pred posameznimi zavodi, ki so živahno debatirali o pravičnosti in nepravilnosti posameznih profesorjev.

Ruski večerni krožek otvori gospa Zelihovskaja iz Petrograda meseca februarja v realki. Poučuje ruski oficir z višjo naobrazbo g. Kuznim po moderni praktični metodi, ki zagotavlja najhitreje naučenje jezika. Vpisovanje v realki od četrtega do šestega, ponedeljka od 1. do 2. ure in zvečer od 6. do 7. ure v pritličju na levo. Prosi se čim najprej prigrisati, da se lahko naroči primerno število knjig. Učnina 20 dinarjev na mesec se plača pri vpisovanju. Pouk bo v torek in petek zvečer od 6. do 7. ure ejentuelno po dogovoru s priglasienci.

Občni zbor mariborskega slovenskega ženskega društva. V nedeljo, 5. februarja, se bo vršil ob treh popoldne v mali dvorani Narodnega doma III. redni občni zbor. Prosimo naše članice, pa tudi druge, ki se zanimajo za delo našega društva, da se ga zanesljivo udeležijo.

Velika dobrotelna tombola v prid ubožne dece, ki bi se imela vršiti 5. januarja, se bo vršila nepreklicno v nedeljo, dne 12. t. m., ob 2. uri pop. v veliki Götzovi dvorani, katero je dala v ta namen tvrdka Götz brezplačno na razpolago. Odboru se je med tem časom posrečilo dobiti še nekaj lepih dobikov, tako da bo število vseh dobikov celo večje kot se je pričakovalo. Od dosedaj izkupljenega denarja za srečke se je pa nabavilo 70 parov čevljev, ki se jih je že pred Božičem razdelilo na račun dobrega uspeha tombole med ubožno šolsko dečo. Na razpolago je še nekaj srečk, za katere se upa, da se jih bo z gotovostjo razdelilo in prineslo pomočnikom ubogih otrok.

Planinski ples podružnice SPD v Mariboru v sredo, dne 1. februarja v Götzovi dvorani ima namen, preskrbeti podružnici potrebna finančna sredstva, da lahko po preobratu z vso intenzivnostjo pričeto delo gojitve turisticke in alpinistične nadaljuje. Danes menda ni človeka, ki bi ne priznaval velike kulturne važnosti turisticke v fizičnem in fizičnem oziru človeka. Narava je ono veličastno božje torišče, kjer človek misleno in čustveno spoznava enotnost stvarstva ter njeno solidarnost. In danes človek potrebuje bolj kot kdaj prej tega spoznanja. — Namen moderne vzgoje je dober, plemeniti človek kot socialni tvor. In čimbolj se človek približuje naravi, čimbolj se vtopi v njeno večno in nepretregano snovanje, tem boljši, tem plemenitejši postaja. In ker je planinska prireditelj namenjena ravno temu, da nudi materijalna sredstva v syrho tega spoznanja človeka, se tudi lahko pričakuje, da bo vedelo občinstvo v polni meri ceniti kulturno delo, ki ga vrše planinci z veliko ljubeznijo. Na svidenje vsi prijatelji narave!

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Bros.

(62. nadaljevanje.)

Tudi Valerija je prišla, topot v spremstvu Licinijevem. Sicer tako mirna in hladna je danes čudno nemirna, nenavadno se ji blišči njene sive oči, ustnice se ji tresajo in rdečkaste tise ji gorijo na licih ter povečavajo njeno leoto —

Pa reče Damasip Ooarsesu — kajti ta dva postopača je bilo srečati vedno in povsod ramo ob ramo —

„Ne želel bi, da bi jo patron videl v temle trenutku! Nikdar še ni bila tako lepa ko danes. Kje je neki dobila lek za povečanje svoje lepote?“

„O ti nedolžni otrok ti! A ne veš, da se bo danes boril patron —? Ali ne vidiš njene nemirne roke, njenega nepremičnega smehljanja, ki izgleda kakor krinka grškega igralca. Ljubi ga, verjemi mi —!“

In lotila sta se južine, ki sta si jo prinesla seboj, in sta se bahala drug drugemu, da do pičice razumeta žensko srce —

Valerija pa se je oklepala Licinija, kot da bi njen sorodnik imel moč

in znal umiriti žensko srce, ki je ona sama njegovo omahljivost in neukrotljivost šele danes začela spoznavati.

Več ko dvajsetkrat ga je vprašala:

„Ali je pripravljen za vse slučaje? Ali pozna vsako zvijačo pogubne igre? Ali je zdrav in čil? In oh, moj ljubi sorodnik, ali ima zaupanje v samoga sebe? Ali je trdno prepričan, da bo zmagal —?“

Licinij se je čudil, da se njegova sorodnica toliko zanima za nepoznane sužnja. Pa pomirljivo ji je odgovoril:

„Vse se je storilo, kar premore veda in vaja in Hipija. Pred svojim tekmečem ima to prednost, da je močnejši, naglejši in višji. Pred vsem pa — tisto vrsto poguma ima, ki zlasti diči njegov narod. Čim drznejši so, tem hladnejši, in nikdar niso nevarnejši, ko kadar človek misli, da so premagani. Ne mogel bi sedeti tukaj, če bi se bal, da se mu ponesreči!“

In Valerija se je za nekaj časa potolažila. Pa kmalu se je spet nemirno premikala na sedežu:

„Ah, da bi le že kmalu začeli!“ je pravila. Pa vendar se ji je zdelo, da je vsak trenutek odlašanja neza-

merne vrednosti, ker morebiti podaljša življenje mlademu Britancu, — čuti tudi je vsak tak trenutek prinesel nove bolečine njeni duši.

Marsikatero srce je v tej neštevilni množici nemirno bilo v ljubezni, v upu, strahu —

Pa nikomur morebiti ni bilo tako divje in boječe, ko dvema ženskama, ki sta bili le par korakov oddaljeni — druga od druge in ki so se njune oči z nepremagljivo privlačno silo vedno in vedno srečavale —

Kakor mnoge druge plemenitašnje si je tudi Valerija osvojila prostore, ki so bili izpočetka odločeni za vestalske device, in si je kot stalna obiskovalka amfiteatra priborila pravičico do njih za sebe in za svoje prijateljice. Zenske nižjih slojev pa so morale stati na galeriji, ki jim je bila odločena, ali pa se prerivati spodaj na stopiščih.

In tam je stala Mariamna v Kalhinem spremstvu.

Na vseh udih se je tresla od strahu in razburjenosti, pa njene temne, velike oči so neprenehoma potovale k Valeriji, polne radovednosti in zani-manja in nerazumljive slutnje, da imata obe isto skrb, isti strah.

Pa tudi Valeriji so oči venomer uhašale k židovskemu dekletu, ponosno in radovedno jo je gledala, pa se spet obrnila vstran prezirno, nikoli pa ni izpustila iz oči dekleta in njenega častiljivega spremljevalca.

Mariamna sama ni vedela, kako je pravzaprav prišla v to tujo, prerivajočo se gnečo. S težavo je pregovorila Kalho, naj jo spremlja, in le veliko zanimanje za Esko in upanje, da bi morebiti utegnil tudi tuka storiti kaj dobrega, je napotilo starca, da je šel v amfiteater, ki je vsemu njegovemu značaju in mišljenju tako zelo nasprotoval.

S plamenečimi lici in utripajočim srcem si je priznala Mariamna, da bi se ji zmešalo od strahu in negotovosti, če bi ne videla, kako se godi v strašni borbi niemu, ki ga je tako zelo ljubila, — in v divji odločnosti jo sklenila, da bo obupala, če se mu zgodi nesreča. — Zdelo se ji je, kakor da je v sanjah, morje obrazov, šum in hrup, doslej nepoznani prizori, ki jih je gledala krog sebe, vse to je vplivalo nanjo, da je bilo čisto zmešana in utrujena.

(Dalje prihodnjič.)

Kolporterji baže ne dobijo v razprodajo najnovejšega svetovnega lista „Planinski Saljivec“, ki izide pod uredništvom Planinskega Kozla dne 1. februarja t. l. Bati se je pri razpečevanju tega piramidalno-interesantnega lista hudih izgrediv, pretepev, morda celo ubojev. Vsled te preteče velikanške nevarnosti se opozarja, da poskrbi Mariborska podružnica S. P. D. za zadostno število rediteljev, ki bodo pazili na to, da se kupci lepo v vrsti nastavijo ter se nikdo ne da podkupiti. — Črnogled.

Trgovske zveze s Čehoslovaško
Vsled naglega dvigovanja kurza češke krone napram naši valuti je nastala za naše trgovce, ki so naročili blago iz Čehoslovaške v času, ko je bilo še razmerje med našo in češko valuto za polovico ugodnejše, zelo neprijetna situacija. Nekateri trgovci so dobili blago takoj in ga prodajali po takratnem razmerju valute, drugi zopet prejemajo blago polagoma še sedaj itd.; v vseh slučajih je nemogoče, takratne nakupne cene šele sedaj v čehoslovaški valuti plačevati. Trgovski gremij v Mariboru je stopil vsled tega v stik z raznimi korporacijami, pred vsem s trgovsko-obrtno zbornico, da se takoj uvede akcija glede ublaženja plačila naših obveznosti v imenovani državi. Z ozirom na to se opozarja naše trgovstvo, da se s plačili v čehoslovaški republiki ne prenažli, na drugi strani se pa priporoča, da se neizvršena naročila, ako mogoče, še prekličejo.

Orlovski vestnik.

Občni zbor mariborskega orlovskega okrožja se je vršil v petek 27. januarja. Udeležba je bila s strani odsekov povoljna. Poročilo za odbor in o delovanju okrožja je podal tajnik br. Kramberger. Okrožje je imelo v preteklem letu 461 rednih članov, od teh 198 telovadcev. Naraščaja je bilo 203. V preteklem poslovnem letu se je ustanovilo 6 novih odsekov. Izvolil se je nov odbor in sicer: predsednik br. dr. Karl Capuder, podpredsednik br. dr. Jerač, tajnik br. Muraus, blagajnik brat Bende, načelnik br. Kramberger. — Pri obnem zboru se je vršila seja okrožnega sveta na kateri so bili sprejeti važni sklepi glede notranjega dela v l. 1922.

Razne novice.

Amerika se tako zanima za volitev novega papeža, da je dal predsednik Harding 3 ameriškim kardinalom za potovanje v Rim dva torpedolovca na razpolago, da bodo dospeli pravočasno v konklave.

Uradniške kvalifikacije. Kakor sklenjeno, skušajo sedaj znižati število uradnikov. Kako bodo to napravili, oziroma, kako to že delajo, se ne ve, gotovo je pa, da so že določene gotove komisije, ki se bavijo ali se bodo bavile s tem vprašanjem. Clani te komisije si ogledujejo uradnika za uradnikom, zabeležijo si seveda tudi to in ono in sedaj se bo tuhtalo, ali naj ta gre ali pa ostane. Po poročilu „Epohe“ izgledajo beleške takega člana komisije tako-le: „G. U., referent finančnega ministrstva — kurs večerne trgovske šole za vajence; N. S., šef odseka in načelnik ministrstva popoprivred — osnovno šolo in tečaj na pastuharni v Cupriji; G. M., srezki načelnik, — osnovna šola v monastiru (samostanu) in dve leti bogoslužja; gospa M., vdova, uradnica pri ministrstvu socialne politike — izprašana babica; gđe. Lj., uradnica v računovodstvu, — šiviljski kurs, gđe. B., uradnica v ministrstvu narodnega zdravja, — večerna plesna in muzikalna šola itd. itd. „Komisar“ si torej skrbno beleži „izobrazbo“ uradnikov, katere „presoja“, in navedeni bodo po svoje „kvalifikaciji“ najbrž tudi — ostali.

Koliko časopisov izhaja v naši državi? V okvirju naše kraljevine izhaja 510 časopisov. Od teh odpade na Hrvaško, Slavonijo ter Medjumurje 223, na Srbijo in Crnogoro 86, na Slovenijo 83, na Banat, Bačko in Baranijo 42, na Dalmacijo 41, a na Bosno in Hercegovino 21. Od tega časopisja je tiskanih v latinici 209, v cirilici 118. Nemških listov imamo v na-

ši državi 17, madžarskih 15, ruska 2, francoska 2 in enega turškega.

Neverjetno — a pri nas le mogoče. Pred kakimi 15 leti je stopil miroviški občinski zdravnik Mitar Kazimirovič v pokoj, ker je oslepel. Od tega časa je živel čisto zase in ločeno od sveta. Pred nekaj dnevi pa se je podal na sprehod, pri tej priliki mu je na ledeni poti spodrsnilo in je padel po dolgosti in širokosti. Ko se je slepec zopet dvignil na noge, je bil iznenaden — vid se mu je zopet vrnil. Gotovo zanimiv slučaj za zdravnike, ki se bavijo z zdravljenjem očesnih bolezni.

Novi carigradski patrijarh in njegovi odnosi do naše pravoslavne cerkve. Novi carigradski patrijarh Metaksakis se pripelje te dni iz Londona na angleškem parniku v Carigrad. Njegova prva briga bo ureditev odnosov med carigradskim in srbskim pravoslavnim patrijarhatom. Novi patrijarh močno želi kooperacijo s srbskim patrijarhatom. Patrijarh bo tudi obiskal našo državo.

Zakaj so se znatno poslabšale bosanske cigarete? V bosanskih cigaretah ni v novjšem času skoro nič več tobaka. Zakaj to? No, iz Beograda so poslali bosanski tobačni režiji naredbo, po kateri se ne smejo poražiti bosanske cigarete, a vendar mora erar pri dosedanjih cenah zaslužiti 800 milijonov kron več kot sedaj. A, ker se ne more več zaslužiti pri tisti ceni cigaret in pri istem kvantumu tobaka, pa je rešila bosanska režija to vprašanje v tem smislu, da baše v cigarete veliko manj ali celo nič tobaka. Gre pač za to, da se iz polni beogradska naredba o zaradi.

Koroška pravljica. Nemoj je pripovedoval to-le: Blizu Spitala na Koroškem je mala cerkvica sv. Magdalene. Pri tej cerkvi so tri starodavne lipe. Pripoveduje se, da so Slovenci, ki so bili še pagani, prodali do Spitala in še dalje. Naslednje se po Gornjem Koroškem, Gornje-Stajerskem, Tirolskem (Pusta dolina, in Windisch-Matrej), in celo po Gornjem Avstrijskem (Windisch-Garsten). Vsled nemškega pritiska in ker so bili preredko naseljeni, so se ti Slovenci pomčili. Pri Spitalu, kjer je zdaj cerkvica sv. Magdalene, je bil umorjen paganski slovenski svečenik. A pred smrtjo je baje rekel: Pri teh lipah bo še prišlo do boja med Nemci in Slovenci. Te kotanje se bodo napolnile s krvjo. Slovenci bodo premagali Nemce. — Tiste tri lipe še zdaj stojijo, je rekel pripovedovalec, ko je končal.

Nemški industrijalci nserirajo po ruskih listih, kar je znamenje ozkih trgovskih stikov med sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Veliki nemški Mosseov oglašni zavod je že dobil pooblastilo, da zbira inserate za največji ruski list, glasilo sovjetske vlade „Izvestija“, ki se tiska v 280.000 izvodih.

Drzna tatvina zlata. Pred nekaj tedni je krenila iz Sydney-a v Avstralijo potniška ladja „Sonoma“, noseč s seboj eden in pol milijona zlatih frankov, last neke avstralske banke. Ko je prišla ladja v San Francisco, so opazili, da je večji del zlatnikov izginil. Ta tatvina je bila pravi čudež — ker je bilo zlato pod pazljivim varstvom in zaklenjeno v neki kabini. Vse so preiskali in premetali po ladji, pa zastoj, o zlatu in tatni niti sledu. Se le te dni je našel neki mornar večje število zlatnikov v kovinastih posodah za olje, ki so bile obešene izven ladje tako, da so bile pod vodo. Našel se je samo en del, drugo je pa že tat, o katerem ni ne duha ne sluha, spravi na bolj varno mesto.

Zalostna slika socialne bede. — Vojna je povzročila strahovit preobrat vseh socialnih razmer v vseh evropskih državah, osobito v Avstriji in Nemčiji. Tako n. pr. je nek dunajski veleindustrijec samo enkrat naznanil v inseratnem delu nekega dunajskega lista, da sprejme v službo komornega slugo. Uspeh tega inserata je bil presenetljiv. Več kakor 1000 pismenih ponudb je došlo in najeti je moral dve osebi, ki sta imeli celi teden posla dovolj, da ste rešili došle prošnje. Med prošnji je bilo med drugimi 80 brivcev 30 natakarejev, od katerih je marsikateri bil v govoru in pisavi zmožen več jezikov, nadalje eden zobozdravnik, eden zdravnik, par sto bivših raznovrstnih visokih državnih in

drugih uradnikov, z gimnazijsko in vseučiliščno šolsko izobrazbo, mnogo bivših trgovcev, agentov, učiteljev, za sebnih uradnikov, več opernih pevcev akademično izobraženih slikarjev, en doktor jurist ter konečno nič manj kakor 21 častnikov bivše avstro-ogrške armade, med temi je bila pismena ponudba nekega majorja v generalnem štabu. Poslednji je dovršil z odliko vse oficirske izpite, se je na fronti tako odlikoval, da so dičila njegove prsi skoro vsa hrabrostna odlikovanja, začeni pri Signum laudis gori do Leopoldovega reda ter zlato kolajno za oficirje. V svojem pismu naglašja, da si želi mirne službe ter da se naj nad njegovim svoječasnim poklicem nihče ne spodlika, svojem novemu gospodarju pa obljublja, da mu bo, ako ga reši iz socialne bede, v katero je brisel brez lastne krivde, zvesto služil do zadnjega zdihljaja! Zalostna slika razdrapanih socialnih razmer sedanjega časa!

Za kratek čas.

Cloveku je treba le malo pokukati po svetu in že imaš kake novice v roki. Za take reči se mora imeti samo odprto srce in nezadela ušesa. Za one, ki vsega tega nimajo na razpolago, morebiti se jim tudi prava prilika ne nudi — naj služi teh-le par vrstic, da zvedo, kaj vse se lahko sliši v nedeljo v železnem vozu na koroški progi proti Limbušu. Stisnjen, kakor soljen „harenk“ se zagvozdimo med par mariborskih pretvalcev, inteligentov, kar se brez posebnih težkoj razvidi že tudi iz pogovora, ki se mi je v hudi stiski vtisnil v izmučene možgane. Njih pogovor je v začetku teklo o vsak danjosti, ženskih toaletah, dragih čevljih, o škodi, ki jo imajo mesarji pri prodaji mesa itd. Na vsezadnje pa mirno in z veliko premišljenostjo gojdaše naše ljubo gledališče. Debatiralo se je prubzno tako-le.

A.: Neverjetno, kaj vse ti Rušani ne storijo za ljudsko izobrazbo!

B.: Kaj ne, poleti tista veselica, ko so Serajnika ubili?

Služkinja doma iz poštene krščanske hiše, želi pod skromnimi pogoji v bližnjem času nastopiti v Mariboru ali v okolici primerno službo: kot pomoč gospodinj pri kuhinjskih in hišnih opravkih, ker je začetnica, pa tudi kot samostalna kuharica, ker je za takšno izučena. Ponudbe do 1. februarja pod naslovom: Služkinja 23, poste restante, Maribor. 3-3 41

Za mesec marec

sprejemem služkinjo, poštene hiše, znati mora opravljati vsa hišna dela, dobro vajena kuhati i. t. d. Plača, ako dobra pomoč gospodinj, dobra. Za takoj pa sprejemem drugo služkinjo, mlajšo dekle k otrokom, katera zna opravljati dela hišne. Pogoji je: lepo vedenje. Takojšnje ponudbe naj se pošljejo gospej Miroslavi Kostanjšek v Mozirju, Sav. dolina. 2-2 43

Išče se par srednjetežkih konj. JUG, Aleksandrova cesta 71, Maribor. 3-4 39

Najemnike (oferje), ki imajo najmanj štiri delavske moči, hlapce in dekle, išče oskrbnstvo Rogoza pri Hočah. Vpraša se pri oskrbniku vlastinstva Rogoza. 2-2 44

Žepne ure precizijske in stenske popravilja najsolidneje tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica šte. 16. 9-30

A.: E, kaj pa morejo oni za pjanje! Jaz mislim, le njihovo življenje v društvih.

C.: Življenje pa, življenje. Takega vina ne najdeš kmalu kot ga Serenec toči v koči. To smo ga imeli! Hall

B.: Koliko samo iger priredijo! Če se primerja ruski repertoar z onim našega gledališča, smo pa res reveži.

A.: Saj je zima, toda prosim, vsi zdaj igrali samo kakih osem iger.

C.: Eden ima celo rokavice.

A.: Saj je zima, toda prosim, so igralci po poklicu, v Rušah pa so diletanti.

C.: Sicer pa r. r. ruskih tudi mariborski gostujejo n. pr. Janko. Jaz sem prepričan, če bi Janko prevzel rusko gledališče, bi isto katastrofalno rivaliziralo z mariborskim. Kdo pa še hoši v mariborske drame? Prosim vas!

B.: Znajo že, če bi se hoteli učiti. Radoveden hropem s svojimi stiski: S čim pa diletirajo v Mariboru? Jaz mislim, da so tam tudi diletanti, ker je pri gledaliških vratih napisano: „Živijo diletanti“. In kaj ponujajo Rušani?

C.: Celo mariborsko sezono povem jaz v enem stavku: „Oče“ je na „Sve“ „Strička Vanje“ že bogve kolikokrat „Gozd“ s „Faunom“ vred pred nekemu „Lanovcu“, „Poljska kri“ je radi tega zavrela in bati se je, da naši tašisti razbijajo gledališče ali nabijejo

A.: V Rušah je vedno neka premenjava. Pomislite samo, v Rušah so že dali „Citelnica pri branjevki“, „Brat Sokol“, „Serbus Petelinček“, „Domen“, „Deseti brat“, „Eno uro v civilu“, „Revček Andrejček“, „Cigani“, „Pri bellem konjčku“ itd. Cudim se, da Maribor ničesar ne stori zoper to konkurenco.

C.: Kaj pa če mi Rušane angažiramo za prihodnjo sezono, oziroma, jih povabimo, na kako gostovanje? — Našim igralcem ne bi škodovalo, če vidijo vsi tisto pohorsko zlatost.

V Limbušu sem, izstopim in hitro napišem ta pogovor, da ne pride izgubo.

Kristal

tovarna brušenega stekla in ogledal.
MARIBOR, Vrbanova ulica št. 1.

Brzjavlj: Kristal Maribor.

Telefon št. 123.

Nova moderno urejena tvornica izdeluje zrcala raznih oblik in velikosti od najprostejših do najfinjših, ima na izbero kristalno steklo (brušeno) v poljubnih vzorcih za opremo pohištva, za napise tvrd in varnostno steklo za vrata; prevzema izdelavo vlaganja brušenega stekla po različnih vzorcih v medenino (mesing) za vrata i. t. d. Poškodovana zrcala se prevzamejo v popravilo.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

DOBRO IN POCENI

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, črevlje, dežnike, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje!

Solidno!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

4¹ 0
2 0